

Primorski dnevnik

Leto XV. - št. 4 (4158)

TRST, nedelja 4. januarja 1959

Cena 30 lir

Mac Millanov krompir

Članek Aneurina Bevana

Številke o brezposelnosti v Veliki Britaniji stalno naraščajo. Po zadnjih podatkih ministrstva za delo je 2,4 odstotka brezposelnih, toda ta cenitev se nanaša na 17. november, zaradi česar bo sedaj odstotek najbrž večji. Še bolj resna pa postane stvar, če pomislimo, da velja za Škotsko odstotek 4,8, za Wales pa 4. Kar nas greni, ko beremo te številke, je dejstvo, da sta Škotska in Wales središči težke industrije. Brezposelnost na teh področjih vedno točno izraža napredovanje ali nazadovanje industrije.

Zdi se, da ukrepi, ki jih je svoj čas izdala vlada, da bi zavrla naraščanje brezposelnosti, niso imeli doslej znatnega učinka. Znižanje obrestne mere, olajšave pri bančnih kreditih in pospeševanje nakupov na obroke niso učinkovali tako, kot so mnogi upali, na povečanje potrošnje. Britansko ljudstvo se ne navdušuje kot ameriško za to, da bi polnilo domove s vsakovrstnimi gospodinjskimi aparati in navlako z nakupi na obroke. S časom bo seveda tudi britansko ljudstvo ravnalo tako, toda med delom prebivalstva se še vztrajno ohranja puritanstvo, ki ne priznava razkošne ali na pol razkošne udobnosti, dosežene z zadolžitvijo.

Zanimivo pa je, da ni takšne psihologije opaziti v enaki meri v trgovini s avtomobili. Ljudje zelo radi kupujejo avtomobile na obroke. Zaradi tega je neverjetno naraslo povpraševanje po avtomobilih, ko so ukinili zakonske omejitve na nakupe na obroke. Drugi činitelj, ki zavira kupovanje na obroke, je naraščajoča skrb, ki jo povzroča porast številke o brezposelnosti. Ljudje niso pripravljeni na to, da bi se močno zadolžili, če vedo, da tvegajo prej ali slej izgubo dela. Sprito tega povzroča strah pred brezposelnostjo še večje brezposelnosti.

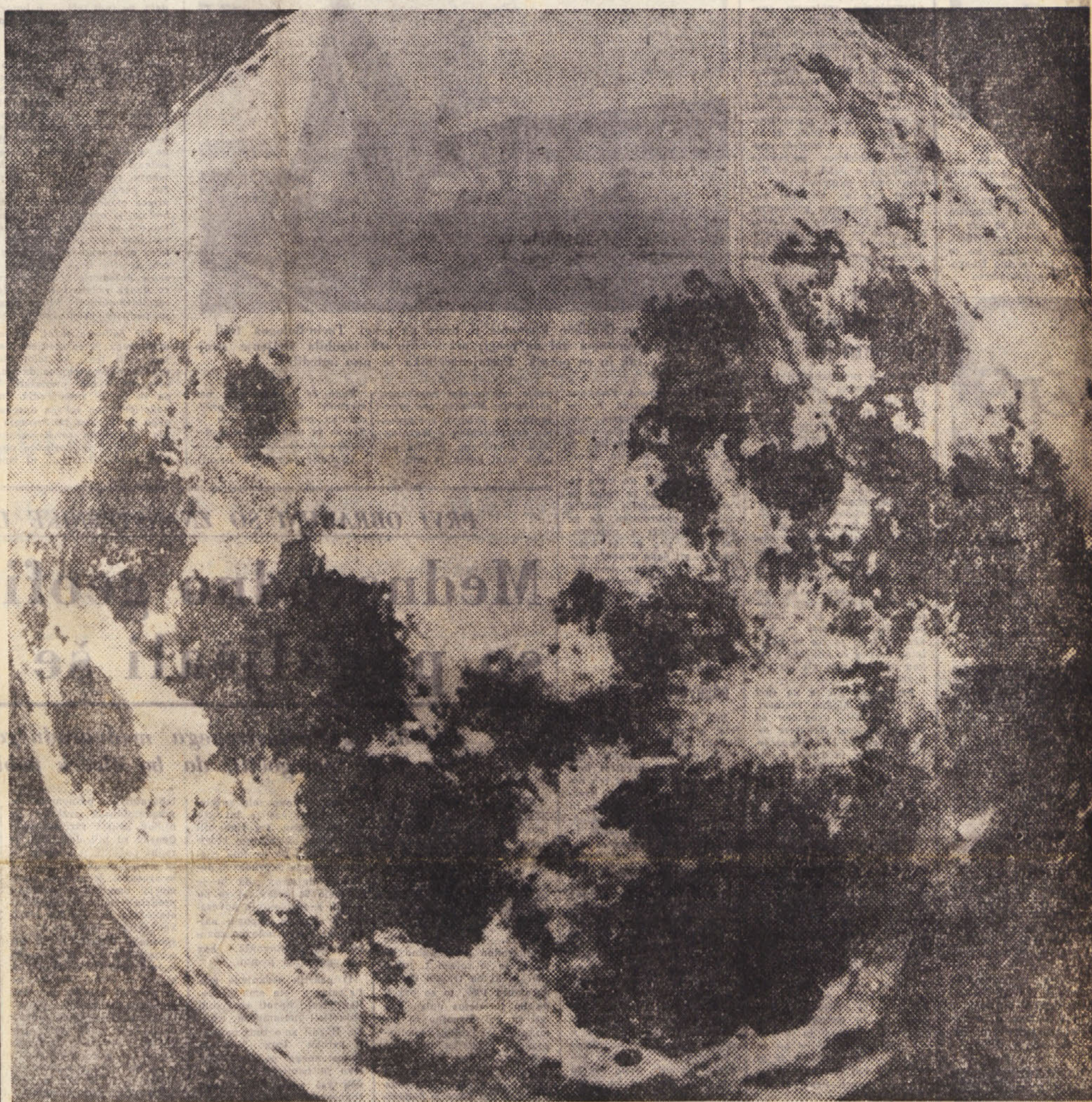
Zlasti v dveh panogah industrije je ta položaj vzrok za veliko zagrenjenost: v rudnikih premoga in v tekstilni proizvodnji. Ni dolgo tega, ko so pozivali delavce v teh dveh industrijah, naj ne nasprotujejo najemanju tuje delovne sile, kajti ni se jim bilo treba bati nikakega zmanjšanja povpraševanja po tekstilu in po premogu v bližnji ali daljni bodočnosti.

Rudarjem so očitali, zakaj so se uprli najemanju italijanskih delavcev. Tekstilne delavce pa so pričali, naj pospešijo proizvodnjo s pretvezo, da ne bo nikoli prišlo do nasičenja tržišča. Sedaj pa zapirajo številne rudnike premoga in v raznih mestih Lancashirea se občuti pomanjkanje prodaj tekstila na debelo.

Brezposelnost v premogovni industriji bi nastala že mnogo prej, če ne bi «National Coal Board» nakopili velike zaloge premoga. Do zbiranja rezerv sploh ne bi bilo prišlo, če bi bila ostala industrija v rokah zasebnikov, kajti noben lastnik si ne bi bil naložil takšnega bremena. Toda niti nacionalizirana premogovna industrija ne more nadaljevati s kopičenjem velikih zalog premoga čez predvidevanja možnega povpraševanja. Kljub temu pa so bile britanskemu gospodarstvu sorazmerno z ukrepi «Coal Boarda» prihranjene posledice, ki bi nastale, če bi se pojavila med rudarji brezposelnost že mnogo prej.

Velike skrbi članov «National Coal Boarda» izvirajo iz strahu, da če rudarji izgubijo vsako zaupanje v bodočnost premogovne industrije, se velik del sedanjih brezposelnih rudarjev ne bo nikoli več vrnil. V primeru, da bi se britanska industrijska proizvodnja vnovič povečala, bi se industrija znašla brez zadostnega premoga. Preden pa bo jedrska energija nadomestila velike količine premoga, bo minilo še mnogo časa; medtem pa se vedno bolj širi zaskrbljenost zaradi prevelike odvisnosti od petrolejskega uvoza z nemirnega Srednjega vzhoda.

Medtem pa Mac Millan in njegovi kolegi držijo roke križem. Ni več nobenega dvoma v kakšni obliki se nameravajo predstaviti britanskim volivcem. Prikazati se hočejo v vlogi zaskrbljenih in obenem nepopustljivih voditeljev v hudih časih, ki so pripravljeni sprejeti nezaželene ukrepe, da se zavarujejo koristi države za prihodnje čase. Potem pa, ko se bodo vrnil mirni časi in bo prebivalstvo uživalo povratek blagostanja, nam bo



Danes zjutraj okrog 5. ure bo sovjetska raketa, ki so jo v petek zvečer izstrelili na Luno, prišla v njeno območje, tako da se ji bo približala na okrog 8000 km. Raketa bo postala nov planet, ki se bo vrtel okrog Sonca.

Prvič je človek uspel poslati neko telo izven območja Zemlje

Ruska raketa je letela mimo Lune in je postala nov planet Sonca

Veliko veselje v Moskvi in nedeljeno priznanje in občudovanje po vsem svetu. Eisenhower je čestital sovjetskim znanstvenikom in tehnikom - Sovjetski učenjak Kosyrev trdi, da od tega trenutka astronautični načrti niso več nekaj abstraktnega, temveč postajajo direktno koristni za človeštvo.

MOSKVA, 3. — Agencija Tass sporoča, da je dokončno ugotovljeno, da bo raketa, ki je bila večer izstreljena proti Luni, postala prvi umetni satelit Sonca. To je sporočil agenciji Tass danes zvečer podpredsednik sovjetske akademije znanosti Aleksander Topčijev, ki je izjavil: «Hitrost in smer leta rakete dovoljujeta z vso gotovostjo trditi, da je ovira, ki jo predstavlja zemeljska težnost, premagana in da se vseмирski ladja ne bo nikoli več vrnila na Zemljo».

Ob 19. uri je radio Moskva povedal, da je raketa že dosegla oddaljenost 284 tisoč km od Zemlje ter ta ko preletela 80 odst. razdalje med Zemljo in Luno. Takrat je imela raketa hitrost okrog 9.000 km na uro. Ze popoldne je akademik prof. Blagonravov, član akademije znanosti, zatrdil, da raketa zaradi velike hitrosti ne bo mogla postati

Lunin satelit. Povedal je, da bo raketa zletela mimo Lune ter nadaljevala svoj let v vseмирskem prostoru v območju sončnega sistema. Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je kako telo, ki ga je izstrelil človek, ušlo iz območja zemeljske privlačnosti. Tako bo sovjetska raketa, teža 1472 kg ter s 361 kg raznih znanstvenih aparatov, jutri zjutraj okrog 7. ure (po srednjeevropskem času) poletela mimo Lune v oddaljenosti 6 do 8.000 km. Imela bo hitrost, ki bo le nekoliko večja od hitrosti, ki bi dovoljevala, da bi raketa gravitirala na Luno. Blizina Lune bo najbrž vseno nekoliko vplivala na pot rakete, vendar bo raketa svojo pot nadaljevala proti Soncu. Za sedaj še ni mogoče preračunati časa, ki ga bo sovjetsko vseмирsko vozilo potrebovalo za 150 milijonov km dolgo pot do Sonca in niti

ni mogoče reči, kakšen konec pravzaprav čaka raketo. Zelo malo je verjetno, da bi trčila v druga nebesna telesa. Nikakor pa ni mogoče, da ne bi nanjo vplivali drugi planeti, kot n. pr. Venera ali Merkur. Moskovski radio je pozno zvečer, sporočil, da bo znala doba kroženja rakete kot umetnega satelita Sonca 15 mesecev. «Leto, rakete - planeta bo torej daljša kot na Zemlji. Njegova krožna pot bo skoraj popolnoma okrogla. Radio Moskva je še povedal, da bo največji premer krožne poti prvega umetnega satelita Sonca 343.600.000 km. Podpredsednik britanske medplanetarne družbe Kenneth Gatland je davi izjavil, ko je komentiral izstrelitev sovjetske rakete, da je mogoče prišel primeren trenutek, ko bi bilo treba sprejeti ukrepe, da se postavi Luna pod nadzorstvo Organizacije združenih naro-

dov. Obenem je želel, da bi se napor zahodnih velesil na področju preiskav vesolja združili. Povedal je tudi, da so britanski znanstveniki pripravili načrte za raketo, ki bo opremljena z amortizatorji, tako da bo lahko brez škode pristala na Luni. Gatland je nadalje izjavil, da bo po njegovem mnenju lahko sovjetska raketa dobavila mnogo bolj zanimive podrobnosti, kakor če bi se ustavila v območju Lune. Poudaril je, da ima raketa instrumente, katerih korist ne bi bila velika, ako raketa ne bi mogla leteti dlje, kot je razdalja Lune od Zemlje. Med aparati n. pr. so tudi instrumenti za analizo medplanetarne atmosfere. Raketa bi torej morala služiti dvema namenoma: 1. študiju privlačnosti in radioaktivnosti Lune; 2. študiju medplanetarnih atmosferskih razmer; drugi namen je gotovo važnejši od prvega. Gat-

land je na koncu izjavil, da predstavlja pot ruske rakete največje med vsemi znanstvenimi ustvaritvami. Prof. Massey, član Royal Society je izjavil, da bi po njegovem mnenju sovjetski znanstveniki, če bi bili hoteli, lahko napravili tako, da bi raketa letela okrog Lune. Znani sovjetski astronom Nikolaj Kosyrev je zatrdil, da od tega trenutka dalje astronautični načrti niso več nekaj abstraktnega, temveč nekaj stvarnega. Posredno koristni za človeštvo, Ravatelj astronomskega observatorija sovjetske akademije znanosti Mihailov je izjavil, da se približuje trenutek, ko bo človek postavil svojo nogo na površje Lune in drugih planetov. Rekel je tudi, da bi bilo ugodneje, če bi raketo izstrelili v času prvega kroženja Lune, toda tedaj ne bi mogli tako dobro opazo-

vati rakete v bližini Lune. Akademik Gabriel Tihov je tudi poudaril, da bodo v kratkem doseženi drugi planeti, predvsem Mars. Ravatelj observatorija v Lovu Eigenson pa je poleg tega izjavil: «Sedaj smo že sposobni izstreliti rakete na kateri koli krožni tir ter pripraviti načrte medplanetarnih letov na kateri koli del sončnega sistema, naj bo še tako oddaljen od Zemlje». Znanstveni sodrnik francoskega dnevnika «France Soir» Jacques Bergeal piše, da je Rusija dosegla dve tehnični zmagi ogromne važnosti: uspeša je ne samo zgraditi raketo, ki je sposobna razviti potrebno hitrost, da zbeži zemeljski težnosti, temveč tudi: dosegla uspeh na astralno težkem področju točnega merjenja. Ta premoč nad Američani, pravi Bergeal, je sil-

(Nadaljevanje na 8. strani)

«Vitka v pasu»
ideal sodobne Francozinje



Aktualni
portreti

**WILFRID
BAUMGARTNER**
guverner francoske na-
rodne banke je svetoval
nedavno razved-
notenje francoske fran-
ka, ki je zelo razburilo
duhove, zlasti se, ker je
sedaj težko predvideti,
kakšne posledice bo to
imelo na celotno franco-
sko gospodarstvo



CARLOS PIEDRA
začasni predsednik repu-
blike Kube, ki je bil i-
menovan potem, ko je
dosedanji predsednik —
diktor Batista — zbe-
žal pod pritiskom uporn-
skega gibanja, ki ga vo-
di Fidel Castro



LUCILLE UDOVICH
sopranistka, se je že mo-
čno uveljavila v italijan-
skih glasbenih krogih. Na
večer pred božičem je
nasloplila v italijanski
televiziji v vlogi Turan-
dot. Rojena je sicer v
San Franciscu, a je slo-
venskega pokolenja. Se-
daj živi v Rimu



**PRINC
FILIPPO ORSINI**
je sprejel neko vlogo v
filmu »Lukrecija« noč
samo zato, da se ne bi
ločil od igralke Belinde
Lee, ki v tem filmu igra
naslovno vlogo Lukreci-
je Borgie. Edini pogoj,
ki ga je postavil, je bil
ta, da se v vlogi ne sme
spoznati



**JOSEPH
JOVANOVIĆ**
»kralj« cunje, ki si je na-
grabil ogromno bogastvo
s tem, da je nacistom do-
bavljalo staro železo
(hkrati pa je iz preid-
nosti finančno podpiral
tudi francosko gibanje
odpora), je sedaj ponov-
no v rokah francoske po-
liceje, ker je izraelska
vlada ugodila njeni za-
hlevi po ekstradiciji

Sedem dni v svetu

Teden na prelomu med starim in novim letom je bil politično dovolj zibahen. Oči opazovalcev so bile pač še vedno obrnjene na Francijo, a na oni strani oceana je nudila zanimive snovi Kuba. Vprašanje, kako zadostiti upravičenim zahtevam javnih uslužbencev pri nas doma, je dovolj zaposlilo tako tiste, ki bi morali tu nekaj napraviti kot tiste, katerih naloga je vso stvar opazovati, poročati in komentirati. Zahodne tri vesile so v Moskvi izročile odgovor na sovjetski predlog glede Berlina. In ko se je zdelo, da bo mogoče eden od najbolj opaženih dogodkov potovanja Mikošana v ZDA, so v Moskvi sami poskrbeli, da je drugi dogodek nekoliko zasenčili: Mikošanovo potovanje; izstrelili so raketo na Luno, kar samo na sebi ni političen dogodek, a vendar lahko na določen način vpliva tudi na politiko.

Francozi
niso navdušeni
ob novem letu

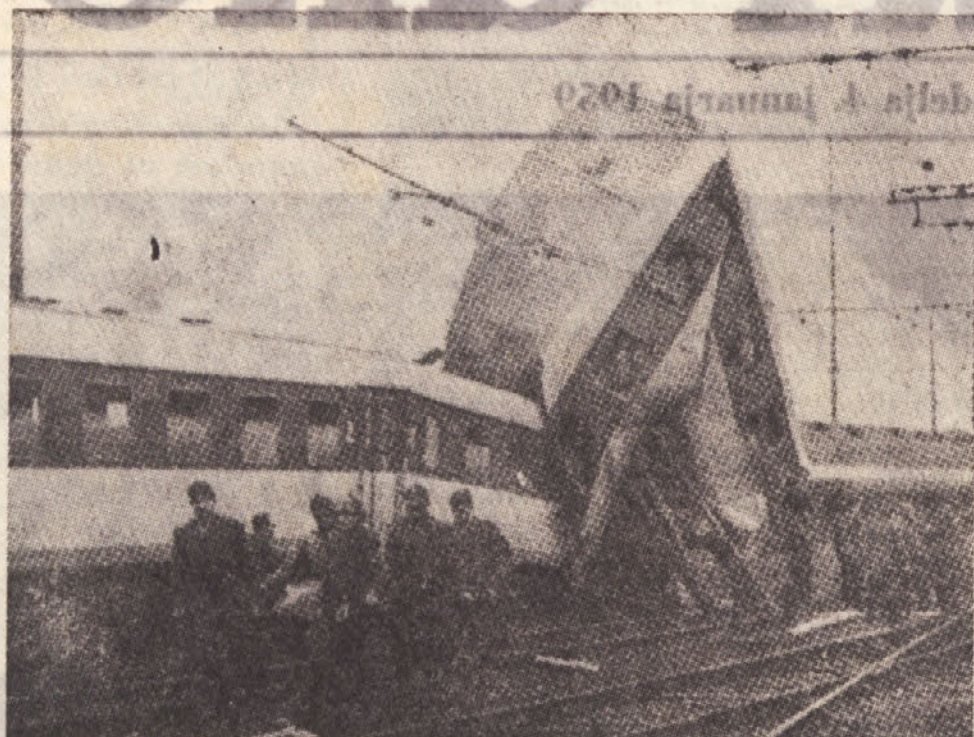
Sklep o zamenljivosti francoskega franka sicer ni bil osamljen; podobni sklepi so sledili tudi v skoraj vseh zahodnih državah Evrope. Vendar je samo v Franciji sklep o zamenljivosti sprejeto toliko drugih ukrepov — bilo jih je za 17 strani francoskega uradnega lista — da je njih posledica snafna sprememba življenja v Franciji. Mogoče so Francozi za Silvestrovo občutili nekakšno obsejajočo veselje; niso se predajali že vnaprejšnjim mislim na poročanje in racioniranje izdatkov, temveč so se raje prepustili veselju, kot bi hoteli reči; danes ni še lahko privoščimo, a jutri — kdo ve... In tako je šlo za novoletno veselje 30 milijard frankov več kot lani ali 150 milijard.

Prebujenje jih je pa spet postavilo v hladno realnost, ki je že bila drugačna od prejšnjega dne. Nekatere cene so namreč bile drugačne, višje seveda, in druge so napovedane za prihodnje dni. Le plače, te pa ostanejo, kot so bile.

Francoski proračun tekaru je vsako leto ogromen deficit in vsak rešen finančni teži za tem, da se proračun uravnoteži. Tako tudi minister Pinay. Toda Pinay in tudi De Gaulle se ne posebno vprašujeta, kako bi se deficit odpravil, ne da bi to najbolj občutilo ljudstvo. V Franciji še zelo dolgo pita-je ubogo ljudi s prelepo zgodbo o žrtvah, le da teh žrtve ni nikoli konca. Predvsem pa nikomur od teh, ki so na oblasti, ne pride na misel, da bi odstranili glavni vir strahotnih izdatkov in ogromnih deficitov: to je vojna v Alžiriji. Dokler bo ta trajala — in ni videti, da bi se lahko kaj kmalu končala — bodo morali Francozi stiskati pasove.

Bilo bi smešno misliti, da so Francozi z novimi finančnimi ukrepi kdo ve kako zadovoljni. Končno je tudi Mollet, tako zvesti prijatelj De Gaulle, začel drugače misliti. Sedaj napoveduje, da socialistična stranka ne bo sodelovala v novi vladi. Toda sedaj pač to De Gaulle ni mnogo potrebno. Mollet in vsi tisti socialisti, ki so tako vneto pomagali rušiti četrto republiko, pa bodo lahko sedaj v opoziciji premisljevali o pravičnosti ali nepravičnosti svoje politike. Bolje pa bi bilo, če bi to premislili prej.

Poleg finančnih ukrepov je



Na postaji San Giuliano Piemonte je brzec na progi Turin-Bologna trčil v vlak, ki je pomotoma stal na progi; pri trčenju sta izgubila življenje strojnik in en potnik. Postajenačelnika še niso izsledili

De Gaulle osrečil Francoze še z reformo vojske. To za-vevda seveda predvsem mlade Francoze, ki bodo sedaj pri vojakih kar dve leti; to pa na Zahodu ni bilo še nič več moderno. Tudi ni prav prijetna določba, da mora biti vsak Francoz še dolgo po opravljeni vojaški službi vsak čas pripravljen, da ga lahko pokličejo k vojakom. Tako, na pr., če bi hotel stakniti ali kako drugače motiti javni red in varnost... Reforma vojske namreč upošteva tudi eventualnost natančne nevarnosti.

Nič novega
v zahodnih
odgovorih Moskvi

Bilo je prav na zadnji dan leta, ko so predstavniki zahodnih vesil v Moskvi izročili odgovore svojih vlad na noto SZ o uveljavitvi berlinskega vprašanja. V teh notah ni nič posebnega. Predvsem nič takega, v čemer bi zahodne vesile kako popustile glede svojih stališč in se približale sovjetskemu stališču. Nasprotno, note zelo jasno poudarjajo, da se glede Berlina ne sme nič spreminiti. V tem ne sme ničesar spreminjati niti SZ sama, ker je vezana po potrdnem sklopu sporazuma. Torej ne more biti govora o tem, da bi se lahko sprijeli sovjetski predlog o Berlinsko-svobodnem mestu in kar je s tem predlogom v zvezi. Pač pa so zahodne vesile pripravile razpraviščati s SZ tudi o berlinskem vprašanju, toda v sklopu celotnega nemškega vprašanja ter vprašanja evropske varnosti. Toda vse to so pravilno v oči, kjer ne bi čutili nikakega izsiljevanja in nikake grožnje.

Kaj bo delal
Mikošan v ZDA?

Da bi se s sovjetske strani tudi radi pomenili z Zahodom, ni dvoma. Mogoče je le razlika v formi. Predvsem na sovjetski strani vedno prevladuje težnja za razgovore na čim višji ravni in mogoče bi jim bilo sploh všeč, da bi bili razgovori omejeni samo na dve osebi: Hruščev in Eisenhowerja. V tem smislu se namreč marsikje tolači namen Mikošanovega potovanja v ZDA. To pota-

vanje ima značaj zasebnega potovanja; Mikošan gre pravzaprav na obisk k sovjetskemu veleposlaniku v Washingtonu Menšikovu in bo pri njem ostal kakih 14 dni.

Toda če je kdo prvi namestnik ministrskega predsednika take države kot je SZ, in se ustavi v drugi dr-

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRVI OBRAČUNI SO ZNANSTVENIKE UPRAVIČENO NAVDUŠILI

Mednarodno geofizikalno leto
so podaljšali še za eno leto

Uspehi tega edinstvenega mednarodnega znanstvenega sodelovanja bodo omogočili, da bo človek поблиže spoznal svoj planet

Normalno leto traja na Zemlji 365 dni, prestopno leto dan več. Tako je na našem planetu, kajti na Veneri je leto krašje in traja 225 dni, na Maršu pa je leto skoraj dvakrat daljše kot na Zemlji in traja 686 dni. Eno leto pa bo na Zemlji daljše tudi od Marsovega leta. Gre za sedanje mednarodno geofizikalno leto, ki se je začelo 1. julija 1957 in ki bo trajalo do 31. decembra 1959, to se pravi, da bo to leto dolgo dve leti in pol. Prvotno so pobudniki sedanjega mednarodnega geofizikalnega leta računali, da bo leto trajalo poltrajalo leto, to se pravi do konca 1958, toda kaže, da jim sedanje čudovito složno mednarodno znanstveno sodelovanje ugaša in da njihovi načrti še niso bili izvedeni do konca. Zato bi bilo zares napačno to mednarodno sodelovanje prekiniti, preden bi se dosegli vsaj osnovni želeni uspehi.

Pobudo za sedanje mednarodno geofizikalno leto je dal angleški znanstvenik prof. Chapman, ki je nekdo predaval na oxfordskem vseučilišču in se nato preselil na Aljasko, kjer prav tako predava na vseučilišču. Njegova pobuda je bi-

la prav gotovo zelo zaželeni in tudi čas je bil primerno izbran, saj smo bili na vsak običajnega 11-letnega cikla. Da je bila njegova pobuda dobrodošla, dokazuje dejstvo, da jo je sprejelo 74 držav, ki so po svojih znanstvenih povezavah v skupnih naporih največjega mednarodnega znanstvenega sodelovanja, kar jih zgodovina pomni.

O načrtih sedanjega geofizikalnega leta smo že večkrat pisali. Sprti smo tudi objavljali posamezne uspehe. Hkrati smo tudi navajali vzroke tega velikega znanstvenega podviga. Dejstvo je namreč, da je človek vse od svojih daljnih znanstvenih začetkov skušal svojo domovino — Zemljo spoznavati, toda kljub tolikemu napredku dejansko ni prišel daleč in mnogi strokovnjaki so bili mnogi, da človek bolje pozna svoje sosedo (Luno, Mars in Sonce), kot Zemljo samo. Znanstveniki so se velikokrat znašli pred najrazličnejšimi naravnimi pojavi, na katere niso znali odgovoriti. Za marsikateri pojav so iskali odgovor, ki pa ni bil popoln ali niso bili znanstveniki vanj prepričani. Skratka, letili so se vprašani, ki so že desetletja in stoletja mučila številne znanstvenike z najrazličnejših področij.

Kljub temu, da bo tudi sedaj še vrsta vprašanj ostala bolj ali manj nejasna ali le delno pojasnjena, smemo ob poltrajalo leto geofizikalnega leta dati nadvse pozitivni odgovor. Vse, kar bi se, kdor bi menil, da bomo mogli veliko povedati o vseh dosedanjih uspehih na vseh področjih, kajti znanstveniki so bili doslej v svojih izjavah zelo skopi in o svojih izsledkih najraje molčijo. Vse razpoložljive čase izkoriščajo le za zbiranje podatkov. Preden bodo vsi ti podatki zbrani, razvrščeni in nato razločeni tudi strokovno manj usposobljenim ljudem, bodo minila tudi leta. V ta namen so potrebni številni računski stroji in razne najmodnejše naprave, ki se sedaj delajo z vso paro. Toda že danes smemo reči, da so uspehi sedanjega geofizikalnega leta večji od tistih, ki so jih pričakovali sami njegovi pobudniki in organizatorji. Tudi najnovejši uspeh sovjetske tehnike — izstrelitev rakete proti Luni — spada v to področje. Sem moramo pristeti še vrsto umetnih satelitov, ki so krožili ali se krožijo okoli Zemlje. Ti sateliti pošiljajo na Zemljo svoje tajne signale, ki jih v znanstvenih

Od kod utrujenost?

ALI VEŠ...

Ko so med božičem in novim letom Fanfani vprašali, kaj misli o bilanci svojega šestmesečnega vladanja, je dejal, med drugim, dobesedno: »Šest mesecev dejavnosti vlade, ki je bila sestavljena z najširšo večino, ki je bila mogoča v takratnem položaju, ki pa je, kot je znano, zelo skromna, ne mine, ne da bi utrudila. Znači utrujenosti zadevajo tako vlado samo, kakor tudi njene člane in tiste, ki jo podpirajo. Toda objektivna ocena izvršenega dela, pa tudi težko, v katerih je bilo izvršeno, ne more zanikati doseženih rezultatov...« itd.

Tako sodi Fanfani sam o svoji vladi. Može je torej utrujen, in to mu tudi verjamemo. Z večino, s kakršno sedaj razpolaga v parlamentu, res ni moč priti daleč. Toda jedro vprašanja je vprašanje: ali resnično drži, da v sedanjem položaju res ni moč sestaviti vlade, ki bi imela v parlamentu trdnjavo večino? Možnosti za tako večino nedvomno obstajajo tudi pri sedanji razprtosti političnih sil v parlamentu, toda... treba se je predvsem odločiti: desno ali levo. Toda šibkost Fanfanijeve vlade, kakor tudi vseh njenih predhodnic, je vprašanje, da se nikakor ne more (morda pa tudi ne more) odločiti, neče se politično opredeliti. Zaradi te svoje politične nejasnosti je demokratska stranka v teh desetih letih postopno izgubljala vse svoje dosedanje politične zaveznike in more danes računati le s podporo nekaterih socialdemokratov, ki pa imajo od te svoje podpore večjo škodo kot korist.

Niž čudnega torej, če se Fanfani čuti utrujenega, če so utrujeni člani vlade, utrujeni tudi tisti, ki tako vlado podpirajo, predvsem pa utrujena država, ki mora tako utrujeno vlado prenašati. Ta utrujenost pa se bo še stopnjevala. In to nujno. Z nadaljevanjem takega dosedanjega nenačelnega političnega taktiziranja in manevriranja, s katerim se Krščanska demokracija skuša stalno in dosledno opni jasni politični opredelitvi, tudi ni moč zahtevati od

politično jasno opredeljenih sil, da bi tako vlado podpirali in podpirali.

Ali more Krščanska demokracija sploh razumeti drugače, pri tem pa ohraniti svojo enotnost? Krščanska podlaga (konfesionalni značaj Krščanske demokracije) še ne pomeni tudi politične enotnosti. Znano je, da Krščanska demokracija razjedajo matrice nasprotujoče si politične frakcije, ki gredo od naprednejših do najbolj konservativnih in celo reakcionarnih. Kako naj se torej taka stranka politično jasno kvalificira in opredeli?

Znano je sicer tudi to, da bi bil Fanfani — oaj — če verjamemo njegovim besedam — pripravljen sodelovati z Nenni, v kolikor bi v socialistični stranki prevladala teza o politični avtonomiji te stranke; toda tudi za tako sodelovanje (ki predstavlja, po našem skromnem mnenju, edini možni izhod iz dosedanjega političnega in socialnega mrtvila) je potrebna in nujna odprtost in nedvoumna politična opredelitev Krščanske demokracije, ker si ne moremo misliti, da bi Nenni mogel pristati na sodelovanje s KD pod pogoji, ki italijanskemu delovnemu ljudstvu ne bi nakazali perspektive radikalnejših sprememb v socialnem življenju, ako v mestih kot na deželi.

Na bližnjem kongresu PSI v Neaplju bo Nenni teza o avtonomiji socialistične stranke po vsej verjetnosti dosegla večino, s čimer bo verjetno položen temeljni kamen združitvi vseh socialistov v enotno socialistično stranko. Nenni je politična legitimita, čija bo tudi povsem v redu. Ali moremo reči isto tudi za Fanfanija in njegovo KD? To je bistvo vprašanja. Vsekakor pa bo tedaj konec vsakršnega slepenjenja; takrat se bo pokazalo: ali gre le za pobojne želje in običajno taktiziranje, ali pa drži, da more Fanfani v KD računati z zadostnim prestižem in avtoriteto, da ji vsili prelom z dosedanjim nihajočo politično linijo in jo usmeri na teren čistih socialnih reform, ki imajo svojo osnovo tudi v italijanski republikanski ustavi.

d. h.

— da je mednarodni odbor biserih internirancev v Dachau, ki ima svoj sedež v Brslju, objavil, da bodo v eni izmed barak biseriga koncentracijskega taborišča ureli muzej, na biserih tabo-riščnem zbirnem trgu pa bodo postavili spomenik. Zato odbor poziva vse biserne internirance in eskegar, ki le- ma kakršnakoli material ali predmet v zvezi s tem tabo-riščem, naj ga izroči svoji zbirni domači organizaciji ali pa pošlje generalnemu tajniku mednarodnega odbo- ra biserih internirancev (Bruxelles 4 Rue de Fierne 68). Vsi muzejski predmeti, ki se bodo na tak način zbrali, bo- do razvrščeni v muzeju in ob vsakem napisu bo prile- geno tudi ime lastnika predmeta, kajti predmet bo ostal njegov.

— da je italijanski foto- graf in novinar Goldwin Spani 1. januarja letos izjavil, da je 28. novembra lani v višini 5200 m fotografiral esnežnega moža Yettija, o katerem se toliko govori. Goldwin Spani se je vrnil v Kathmandu z neke odprave na Himalajo. Po njego- vem naj bi to bilo 1,80 m visoko, človeku podobno bitje, ki da je vse paralo z diako. Novinar pravi, da je Yettija fotografiral z razda- lje 15 m.

— da so v sovjetskem za- vod za jedrske znanosti v Dubni izdelali največjo a- tomsko napravo na svetu. Najprej so izdelali sinkrofa- zotron, ki omogoča proizva- janje energije 10 milijard e- lektronvoltov. Na osnovi iz- kušenj, ki so jih imeli s to pred dobrim letom izdelano napravo, so se sovjetski teh- nični lotili gradnje sinkrofa- zotona, ki bo omogočil do- seči 50 milijard elektronvol- tov. Akcelerator, o katerem je govora, bo veličanska na- prava. Samo njegov elektro- magnet bo imel premer 500 metrov.

— da je 31-letni Japonec Akira Emoto napravil svo- jevrsten samonar. V letalu, v katerem se je 2.1.1. pe- ljal, je hotel najprej napra- viti samonar s tem, da je v stranskem letalu hotel za- žgati 25 svečk dinamita. Ko mu to ni uspelo, je odpr- vrata in se pogel ven. Le- talo je tedaj letelo nad juž- no Japonsko v višini kakih 750 metrov. V letalu je o- stala njegova 19-letna žena, s katero se je bil poročil dan prej.

— da se dedišči pokojnega bogataša Age Khana še ved- no pričakuje zaradi dediščine. Med ženo pokojnega Age Khana Begun in njegovima sinovoma Alifjem in Sadru- dinom je prišlo do ostrega spora zaradi vile Bunkarat, za katero menijo, da je vred- na 100 milijonov lir. Begun meni, da je vila njena, toda sinova Age Khana sta očeto- vno oporoko avrgla, ker je bi- la pravno pomankljiva. Be- gun bo verjetno morala pla- čati svojima tekmečema ka- kih 70 milijonov lir.

— da opremijo sovjetske oceanke ladje v posebni- radistični oddajniki vrste »šiljupa«. To so sovjetski oddajniki na tri valovne dol- žine, ki jih v primeru brodo- loma brez večjih težav pre- nesejo na rešilne čolne ali pa enostavno vržejo v vodo, ker je oddajnik »šiljupa« na- pravljen tako, da se ne po- topi.

— da so zadnji dan minu- lega leta v Mariboru prosla- vili 200-letnico mariborske klasične gimnazije. Maribo- rska klasična gimnazija je bi- la ustanovljena leta 1758 in razen prekinitve, ki je traja- la dve leti (1775-1775) je delovala ves čas do danes. Mariborska klasična gimnazi- ja je postala javna državna šola leta 1775.

— da je sovjetskim stro- kovnjakom uspelo vzgodi- ti novo vrsto bombazne sadike, ki je tako plodna, da more- jo na enem hektaru bombaz- nega nasada, ki je zasajen s to vrsto bombazne sadike, pridelati do 6 ton bombaza na leto.

— da je Roberto Lucifredi, ki je na zadnjem zasedanju državnega sveta Krščanske demokracije obtožil Fanfani- ja, da uporablja avtoritarno metodo, tajnika KD sedaj obtožil, da uporablja policijske metode. Lucifredi zatrjuje, da Fanfani je dal časa pošilja za njim policijske a- gente, ki naj nadzirajo vsak njegov politični stik. Ko so Lucifrediju rekli, naj to dr- no trditve zanika, je to od- klonil, kot je odklonil tudi poskus Attilia Piccionija, ki je skušal med njim in Fan- fanijem posredovati.

— da bodo v puljski lad- jedelnici Uljanik začeli z gradnjo tankerja, katerega nosilnost bo 33.000 ton. Pod- jetje je izdelalo že vse po- trebne priprave in v teku so razgovori za gradnjo še več- takih ladij. Kaže, da bodo v tej ladjedelnici mogli graditi še večje ladje, tudi z nad 38 tisoč ton nosilnosti.

Angleški nogometaš, »nesmrtni« Stanley Matthews, gre vsako poletje v Afri- ko, kjer posreduje svoje znanje bosonogim črnem. Slika nam kaže, kako ga tam sprejmejo



Univerza v Bandungu je, ob priliki njegovega obiska, podelila maršalu Titu častni naslov doktorja »honoris causa«

ARKADIJ AVERČENKO:

Božanska

žena

Tugukov se obrne k svo-
jemu mlademu prijatelju
Bikovu in ga vpraša:

«Zakaj pa ne pridete
kdaj zvečer k nam? Pred-
stavil vas bom svoji ženi,
ki je nenavadno pametna
in, zagotavljam vam, pra-
va lepota. Poje, pleše in
igra božansko. Skupaj bo-
mo preživeti lep večer.»

«Hvala, prav rad, odgo-
voril Bikov, sočutno pogle-
da Tugukova in pomisli:
kako so ljudje bedasti.
«Odlčno. Ne boste se
dolgočasili. Jelena je pa-
metna in ima prekrasno
telo.»

«Pridem jutri zvečer,
prav gotovo,» zvihažno za-
gotavlja Bikov in hkrati
pomisli: ubogi norec.

Bikov je na obisku pri
Tugukovi. Kot pravi lju-
bitelj lepote se je čutil
negovanim rokam Jelene
Ivanovne, ki je stregla s
čajem in z obilico ljubko-
sti. Medtem je občudoval
se ostalo...

«Da,» reče Tugukov, ko
da je uganil misli svojega
prijatelja, «moja žena je
zares božanska. Sedaj pa
vaju moram, žal, zapusti-
ti. Imam zelo važen posel.
Jelena, zlato moje, pre-
pican sem, da se ne doš-
dolgočasila, ker te zapu-
ščam v prijateljski družbi. Pa
se dobro zabavajta...»

«Potrudil se bom!» je za-
gotovil Bikov, pri tem pa
se mu je glas tresel.
«Vrnil se bom okoli enaj-
stih, prej ne. Na svidenje,
zlata moja...»

Dva tedna pozneje. Bi-
kov je spet na obisku pri
Tugukovi. Tudi tokrat v
prostrani sobi, pokraj Jelene
Ivanovne, ki sedi pri kla-
virju. Mož zamišljeno in
rakko po sobi gor in dol.
Kakor se približuje in od-
ključuje od klavirja, tako
se tudi pogovor med Je-
leno Ivanovno in Bikovim
nekam čudno menja.

Ona reče: «... že tri dni
ni bližu, kar me skrja-
no žali in vznemirja...»

A ko sliši, da se pribli-
žujejo možu, koraki, ta-
kaj nadaljuje z ravnoduš-
nim glasom:

«... na stricem posvetu,
kjer sem bila na počitni-
cah, je bilo zelo veliko
malin, jaz pa sem nora
na nje... vendar na tebe
sem se bolj nora in željna
tvojih poljubov, ki... in
tes dan sem jih iskala po
grmovju ter se sladkala s
tem čudovitim sadjem...
toda če me varuš s kakšno
drugo žensko, gorje ti.
Strašno sem ljubosumna
in... da, sodim, da je čaj
z malinovim sokom zelo
okusen...»

Sedaj je prišel na vrsto
Bikov. Dejal je: «... toda s
katero naj bi te varal, du-
ša moja, zlati moj slav-
ček... ni bil ne slavec ni
kanarček, pel pa je ču-
dovito lepo; nekdo sem ga
bil pozabil nakrmiti in na-
slednje jutro... najbrž bom
prišel jutri, ko bo tvoj
mož odšel v urad...»

«O! Tako je to? Tako?...
Imenitno! — je nad nju-
nima glavama ježno zagr-
mel Tugukov. «In vi, mila-
denič, tako nedostojno iz-
rabljate moje zaupanje? O,
prav nič ne bom ovrzal va-
ših ljubezenskih izjavov,
lahko grem... lahko se va-
ma umaknem... in to ta-
koj ter za vselej!»

Jelena Ivanovna je glas-
no kričala ter poskušala
moža pomiriti in potola-
ti. Toda ta je vse njeno
izgovorjane in prilizova-
nje odločno odbil in hlad-
no rekel:

«Ne potrebujem ne iz-
govorov ne pojasnil. Sled-
nje sem jasno spoznal,
kako stvari stoje in odha-
jam...»

Brž ko je mož z bolesti-
nim terazom in obrazu od-
šel, se je Jelena Ivanovna
vrgla Bikovu na prsi in iz-
bruhnila v krčevit jok...
Nato je vdignila glavo, si
obrisala solze in čisto mir-
no rekla:

«O, naj gre k vragu! Se-
daj bova lahko srečno ži-
vela drug ob drugem, mar
ne, sonce moje?»

Pretekel je mesec dni.
Bikov in Tugukov sedita
skupaj v kavarni hotela
Bristol. Bikov reče ogor-
čeno:

«Vi ste se nesramno ob-
našali proti meni...»

Tugukov je se nasme-
nil in odgovoril:

«Zakaj pa? Umaknil sem
se, da bi ne oviral vašine
strelce!»

«Ne lažitel! Podtaknili
ste mi svojo ženo, ker vam
ni bila več všeč, a jaz
izato, sem se tak ujeti v
past.»

«Mar niste srečni?»

«K vragu s takšno sre-
čo! Saj to ni žena, to je
strupena kača. Hudožna,
lažljiva, ljubosumna in ta-
ko neumna, da bi jo mor-
al kar naprej mlatiti. Gro-
do ste me prevarili!»

Tugukov se je zlobno za-
smejalo.

«Pa je niti zapustiti ne
morem,» nadaljuje Bikov,
«ker se upira in grozi s
strašnim škandalom.»

«Da, da, dobro poznam
njen način!» je odobral
bivši soprog.

«Postajate, Ivan, grdo
ste naredili z menoj, am-
pak pripravljem sem, da
po zadnji na vse in vam
odpustim, če mi pomorete,
da se izkopljem iz te ne-
prijetnosti.»

«Zakaj neprijetnost? Nih-
če vam ne brani, da sto-
rite, kakor sem storil jaz.
Poiščite kakega nadobu-
nega mladeniča in...»

«Kje pa najdem takšne-
ga tepca, kakršen sem bil
sam?»

«O, vidite, jaz sem ga
pa le našel, tak redek pri-
mer! Sicer pa zakaj tepce?
Prijetni morate, da je Je-
lena Ivanovna na prvi po-
gled carobna in zapeljiva.»

«Rotim vas, Ivan, poma-
gajte mi, da se osvobodim
te ženske. Imate morda
koga pri roki, ki bi...»

«Hm... morda. S kom bi
mogli poskusiti? No, saj
reče... tu je Agramatov!
Brez dvoma bo ugriznil.
Lansko poletje je s pogle-
di kar požiral to božansko
žensko...»

«Oh... menite, da bi A-
gramatov...»

Agramatov in Bikov se-
dita skupaj v kavarni. Dru-
gi prijateljsko taplja prve-
ga po rami in govori:

«Dragi prijatelj, kako da
vas tako poredko vidimo?
Obiščite me katerikoli do-
ma, sedaj sem oženjen. Da,
oženil sem se z Jeleno Iva-
novno, s čudovito žensko,
ki očarljivo pleše in poje,
njeno telo pa je izkile-
sano. Skratka, božanska
ženska...»

«O, prav gotovo bom pri-
šel, že jutri,» je glasno za-
gotavlja Agramatov. Pri-
tem je zbadljivo gledal Bi-
kova in si mislil: kakšen
idiot!

Minil je že mesec dni.
Agramatov sreča v gle-
dališču prijatelja Ivolgina
in ga prisrčno objame:

«O, kako sem srečen, da
te vidim, dragi prijatelj!
Kako ti je? Si še sišal, da
sem se oženil? Da, vzel
sem Jeleno Ivanovno, pre-
krasno, božansko ženo, ne-
navadno pametno. Izredno
lepo poje. Obišči me cim-
prej, spoznal te bom z njo
in...»

«Oprostite, da vas pre-
kinem. Ne gre nemara za
Jeleno Ivanovno, ki je bi-
la že poročena s Tuguko-
vim?»

«Da, in kaj je na tem?»

«To, da se vam ni tre-
ba truditi. Nikar je ne po-
vabljajte. Jaz sem bil prvi,
potem sem jo podtaknil
Tugukovu! Torej poznam
to igro...»

Agramatov je okamenel,
ko da je strela udarila
vanj.

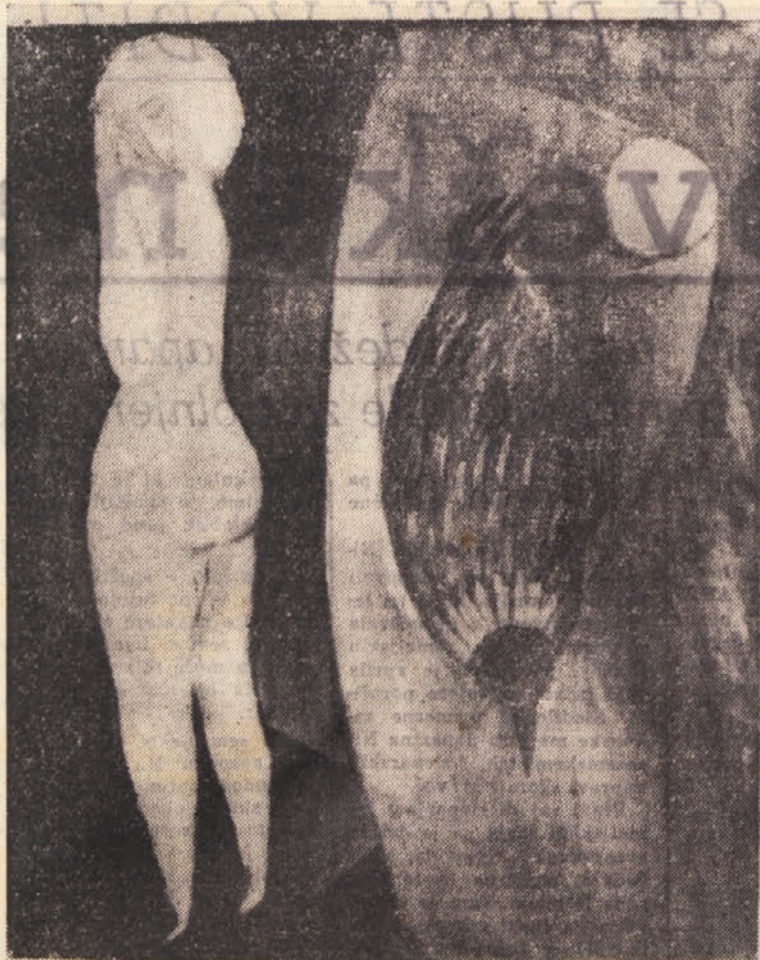
Openski spomenik je v
nevarnosti. Ne mislim s tem
spomenikov padim, niti O-
beliska, marveč najstarejšo
spominsko ploščo na Opči-
nah iz leta 1778, na križ-
potju glavne ceste in ceste
na Prosek, nasproti Prosvet-
nemu domu. Gre za skoraj
200 let star spomenik, drag
vsem pravim Opčencem, ka-
tere koli narodnosti so. Na-
vaja so nam, da ga vi-
dijo tam ob osrednjem kri-
žišču v senci kostanjev in
bi izginil ta najbolj častil-
jivi spomin na stare Opče-
nce, pa če se tudi ne zave-
dajo točno, za kaj gre.

Pred skoraj dve sto leti,
ko je bila obnovljena trža-
ška deželna uprava, je bil
sem imenovan zelo pro-
svetljen guverner grof Karl
Zinzendorf, saj piše o njem
še zgodovinar v »Enciclo-
pedia Italiana Treccani«, da
»ese je po njegovih zaslugi
zael mnogo hitrejši razvoj
za tržaško mesto in gospo-
darstvo. Naš zgodovinar Ma-
tija Sila pa piše o njem
v svojem »Trstu in okoli-
ci« iz l. 1882 na str. 193:

«Tržačani so mu po-
stavili spomenik na Opči-
nah, ko je se dodelala esta-
ra cesta, takrat imenovana
»nova cesta«, kakor pravi
napis na plošči pred vodnjakom openskim: »Via an-
tea nova nunc auspicio
nomine Zinzendorffia, auto-
re Carolo comite A. Zin-
zendorf, Ordinis teutonici
commendatario aulae caesae-
re consiliario itd. itd.«

Seveda je bila ta prva
takratna cesta še slaba in
primitivna, da piše še M.
Sila na istem mestu o njej:
»A cesar Josif II. se je
menda izrazil o njej: »Dva
zebi pripisana vola bi go-
tovo boljše cesto izpeljala.«
Včasih so vpregli do 40 pa-
rov volov, da so izvele
voz iz Trsta, in ako se je
dol grede zavor zlomil, zdr-
jal je voz ter vozilka in
živino upobil. Zato so
kasneje leta 1838 napravili
sedaj imenovano novo ce-
sto. Njej v spomin pa so
postavili — Obelisk na O-
penskem vrhu.

V teh spomenikih je lep
kos domače zgodovinske
preteklosti, ne le Opčini,
tu Trsta samega, ne glede
na to za kakšno zgodovins-
ko državno tvorbo. Gre
Saj gre prejšnjemu za zgo-
dovino, mrtvo zgodovino,
pa naj je bilo v njej še
toliko živih klic za bodoči
razvoj. Kot kulturni ljube-
ci gledamo s spoštovanjem
s spoštovanjem za dela, ki
so jim v spomin postavje-
ne. Saj so nam samim v
dokaz kulturnosti in kraju
v okras in zgodovinsko pri-
čevanje. Vsek slabo pojmo-
van »nacionalizem« v tem

Rudolf
SaksidaRanjena
ptica

OB PRAVKAR MINULI VAŽNI OBLETNICI V SLOVENSKI SLOVSTVENI ZGODOVINI

Pred dobrimi sto leti se je rodil Martin Krpan junak, kakršnega slovenski narod prej še ni imel

JOSIP VIDMAR: «Martin Krpan je kratka povest, ali veličina simbola in bogastvo duha, ki se izživlja v njem, ustvarjata vtis, da si bral obsežen roman, ki je poln pisanega, zanimivega, velikega življenja»

Pred sto leti se je sloven-
skemu narodu rodil junak,
kakršnega do tedaj ni imel.
Fornal je iz plodne doma-
lije 27-letnega Levstika, ki
je bil prav tisto srečno leto
1858 na višku svoje ustvar-
jalnosti kot pesnik in pisatelj.
Poleg Toninih pesmi in
Martina Krpana je isto leto
nastalo tudi Popotovanje
od Litije do Cateža in so izle-
le Napake slovenskega pisanja.
Realist Levstik se je prav
z Martinom Krpanom ude-
ležil obnove kot vzoren
simbolist. Slovenci so videli
poslej v njegovem junaku
vse do danes posebej sim-
bol ljudske moči, ki se po
svoje izživlja in si sredi
danih razmer, in okoliščin
razborito krči lastno pot.
Kranjske podočje se je v
sto letih prijateljsko in
vse do danes posebej sim-
bol bajnega cara in sijaja,
ki so ga pri vsakem narodu
deležili resnični junaki,
predstavnik neuničljive sile
svojega naroda. Teh sto let
so se nešteto krat iskale oči
učenec na osnovnih letih
klopih, ko so se prvič se-
zanjali z junastvi sloven-
skega silaka, in se še danes
iskrilo mladini in odraslim,
ko se zmeraj znova vpra-
šajo k tej edinstveni upo-
dati ljudske duhovne kre-
posti in telesne krepkosti.
V teh sto letih je vključe-
na tudi tista slavna doba,
ko je v Slovincih odmeva-
lo vprašanje: »Biti ali ne
biti?« in je narod sredi naj-
hujših stisk in nasilja dospel
Bradvos s koval mesarico in
si stal k njemu, da je v narod-
noosvobodilni borbi ubral
pravilno pot samoočrabe
ter se ob marci drugih na-
rodov dokopal do lastnega
mesta na soncu.

Ta simbolični pomen Mar-
tina Krpana nam vstaja danes
v zavesti jasneje in
močnejše kot v kateri koli
prejšnji dobi. Josip Vidmar
je to zgostil že 1931 v be-
sedah »Martin Krpan je
kratka povest, ali veličina
simbola in bogastvo duha,
ki se izživlja v njem, ustvar-
ja vtis, da si bral obsežen
roman, ki je poln pisanega,
zanimivega in velikega
življenja. Zato sem za ime-
novanje tega romana naj-
monumentalnejšo povest.«
Ta pomen nam je obenem
najtrdnostno jamstvo za bo-
doče usode. V tem pomenu
je lik Martina Krpana celo
pomembnejši od prav tako
simboličnega lika kralja Ma-
tija, ker je bolj domoro-
den, bolj živ, zakoreninjen
v domači grudi, brez hro-
mečega mrtvila njegove spe-
če vojske.

Da je temu res tako, je



(Ilustracija Hinka Smrekarja)

OHRANIMO SPOMENIKE

(Plošča na Opčinah iz l. 1778)

iz l. 1882 na str. 193:

«Tržačani so mu po-
stavili spomenik na Opči-
nah, ko je se dodelala esta-
ra cesta, takrat imenovana
»nova cesta«, kakor pravi
napis na plošči pred vodnjakom openskim: »Via an-
tea nova nunc auspicio
nomine Zinzendorffia, auto-
re Carolo comite A. Zin-
zendorf, Ordinis teutonici
commendatario aulae caesae-
re consiliario itd. itd.«

Seveda je bila ta prva
takratna cesta še slaba in
primitivna, da piše še M.
Sila na istem mestu o njej:
»A cesar Josif II. se je
menda izrazil o njej: »Dva
zebi pripisana vola bi go-
tovo boljše cesto izpeljala.«
Včasih so vpregli do 40 pa-
rov volov, da so izvele
voz iz Trsta, in ako se je
dol grede zavor zlomil, zdr-
jal je voz ter vozilka in
živino upobil. Zato so
kasneje leta 1838 napravili
sedaj imenovano novo ce-
sto. Njej v spomin pa so
postavili — Obelisk na O-
penskem vrhu.

V teh spomenikih je lep
kos domače zgodovinske
preteklosti, ne le Opčini,
tu Trsta samega, ne glede
na to za kakšno zgodovins-
ko državno tvorbo. Gre
Saj gre prejšnjemu za zgo-
dovino, mrtvo zgodovino,
pa naj je bilo v njej še
toliko živih klic za bodoči
razvoj. Kot kulturni ljube-
ci gledamo s spoštovanjem
s spoštovanjem za dela, ki
so jim v spomin postavje-
ne. Saj so nam samim v
dokaz kulturnosti in kraju
v okras in zgodovinsko pri-
čevanje. Vsek slabo pojmo-
van »nacionalizem« v tem

gledu bi bil znak nekul-
turnosti, ki jo je sam Trst
večkrat obsodil, ko je na
pr., pred malo leti postavil
na svoje mesto spomenik
cesarju Karlu VI. itd. Zato
za tržino pričakujemo, da
lepo zgodovinski spomenik
ne bo izginil — pa četudi
morda le zaradi kakega o-
mejenega gradbeniškega u-
tilitarizma — na kako grob-
ljivo ali v najbolj primu-
ru v zgodovinski lapidarij
pri Sv. Justu. Tudi Super-
intendanca za umetnost in
spomenike je s tem opozor-
jena, čeprav smo prepričani,
da ne privzame.

Najbolje bi bilo, da se
spomenik dostojno arhitek-
tonsko sistemizira prav na
mestu, kjer stoji, kvečjemu
s kako malenkostno spre-
membo prostora zaradi pro-
metnosti kraja, ki mu pa v
glavni ni v oviro. In to
je le zato, ker je bil pri-
votno tam postavljen, tem-
več udi zato, ker zama-
njuje prostor, kjer je stal
stari »penki« vodnjak, ki ga
Matija Sila še omenja.

JELINCIC

«Literarne vaje» so stopile v svoje deseto leto

V slovenski zgodovini,
v zgodovini mladinskih gibanj
in tudi v zgodovini posamez-
nih šolskih zavodov srečujemo
včasih kar obširna poglavja
o dijaških revijah. Do-
stokrat gre za liste, ki so bi-
li napisani z roko v enem
samem izvodu, včasih v ne-
kaj izvodih, dokler se niso
uporabljali kakšni razmno-
ževalni načini, ki so pripomo-
gli do večje razširjenosti. Ze-
lo pogosto najdemo v takih
listih, kolikor so se ohranile,
imena poznejših književ-
nikov ali ljudi, ki so druga-
če postali pomembni v živ-
ljenju svojega naroda. Lahko
bi pravzaprav trditev posta-
vili narobe: skoraj vsi knji-
ževniki, ki so šli skozi sred-
nje šole, so že v svojih stu-
dentovskih letih sodelovali
pri takih internih, še skrom-
nih dijaških listih, saj je bila
v mnogih primerih prav
njihova pobuda, da so se ta-
ki listi sploh ustanovili.

Na tržičskih srednjih šolah
imamo tudi dijaško revijo,
ki ji je že zagotovljeno traj-
no ime. Gre za »Literarne
vaje«, ki so letos prišle svoj
deseti letnik. Od skromnih
početkov na ciklostilu so se

razvile v pravo tiskarno re-
vijo, ki sicer nima značaja
izključno dijaške revije, tem-
več je že kombinacija, kjer
poleg dijakov sodelujejo tu-
di profesorji. Toda dijakom
je pripuščen prav leposlovje,
je to tisti del revije, kjer
se vzgajajo novi literati. Vsa-
ko seme ne rodi sadu in ta-
ko tudi vsi sodelavci »Lite-
rarnih vaj« ne bodo pesniki
in pisatelji. A res pa je, da
so se nekateri imena, ki so
se najprej pred časom sko-
raj sramežljivo skromno po-
javila na straneh »Literarnih
vaj«, že pokazala tudi dru-
gde, kjer se od sodelavcev
že zahteva določena dovrš-
nost. Ena od bivših sodelav-
te dijaške revije se je pa že
opogumila in stopila pred
javnost s lastno knjigo.

Vedno smo s simpatijo sledi-
li razvoju »Literarnih vaj«
(čeprav nismo vedno vsega
pohvalili) in zadovoljni smo,

ko revija obhaja svojo prvo
desetletnico. Upajmo, da bo-
mo mogli obhajati tudi dru-
go, prvi uredništvo revije
ob koncu uvoda v letošnje
številko prav skromno, brez
nobenih slovesnih obljub in
programov. Temu upanju se
pridružujemo tudi mi.

V kratkem razdobju sta
izšli prvi številki letošnje
letnika. Predstavili sta se v
novi zunanji obliki, ki jo je
napravil prof. Avgust Cerni-
goj za katerega vemo, da po-
sveča reviji veliko ljubezni.
Kolikoli ni v reviji njegovih
del (v drugi številki je nje-
gova gravura »Prostornina«),
pa nikdar ne manjka del nje-
govih številnih učencev.

Revija objavlja letos dve
deli, ki se nadaljujejo. Ured-
ništvo sporoča, da posebna
komisija, ki je pregledala
rokopise za določitev lani
razpisane nagrade za najbo-
ljšo povest, z nobenim delom

ni bila posebno zadovoljna,
vendar je izbrala dve pove-
sti, ki si bosta delili nagra-
do. Ti dve povesti sta Ta-
ko je moralo biti, ki jo je
napisala Lučka Krmec iz Go-
rice, ter Spomini, katerih
avtorica je Metka Kacin iz
Trsta. Čeprav ni mogoče po
prvih dveh nadaljevanjih da-
jati kako končno oceno, bi
vendar pripisovali več lite-
rarnosti prvemu prispevku
kot drugemu, ki je le dokaj
suhoparno pripovedovanje ne
prav zanimivega dogodka.

Sicer pa se je v prvih
dveh številkah zvrstilo le po-
steve sodelavcev, ki jih
ne bomo vseh posebej ome-
njali. Razmeroma malošte-
vilni so prispevki pesmi in
Dancica Radovič, Riko Ada-
mič in Maja Okorn zaslužijo
za svoje pesniško delo po-
hvalo.

Z veseljem pa ugotavlja-
mo, da je bil v letošnjem
letniku napravljen lep ko-
rak naprej s prispevki Da-
nila Lovrečiča. Uredništvo
je treba pohvaliti, da je nje-
gova dva prispevka objav-
ila. Mogoče nam v Lovrečiču
raste dober satirik. Vseokoli
pričakujemo od njega, da bo
napisal še kako takšno, kot
sta njegov Problem v prvi
številki ter Stirje pitčki v
drugi. Pri nekaterih mladih
pisih je opazen tudi smisel
za humor (n. pr. Pavel Met-
zel). Mnogo humorja kaže
tudi Riko Adamič v svojih
risbah. Toda dobre slikarske
prispevke imajo tudi Pavel
Chersi, Andrej Okorn, Boris
Sancin, Neva Zafred, Marija
Bolko, Matjaž Hmelak, Lavro
Ferfila, R. Sedmak in Ke-
ber. Smemo pričakovati, da
nam bo kateri izmed teh
imel s svojimi deli še mar-
sikal povedati. V tej va-
ži naj tudi omenimo, da so
se »Literarne vaje« lepo spo-
mnile šestdesetletnice prof.
Avgusta Cernigoja.

Dijaki! spremljajte tudi kul-
turne dogodke pri nas in o
njih sami poročajte.

Kot smo omenili, sodeluje-
jo pri reviji tudi nekateri
profesorji, ki predvsem opo-
zarjajo na nove knjige, pri-
spevek Prvi pisni viri ita-
lijanskega pa bo dijakom
lahko rabil kot nekaka
skriptna.

Mimogrede (pravzaprav pa
niti ne samo mimogrede) o-
menjamo, da bi mogel biti
jezik na kakem mestu bolj-
ši in isto velja za kako stil-
istično pomanjkljivost.

France Bevk

je napovedal, da bo v l. 1959
napisal roman iz življenja
kmetov pod francosko upra-
vo na Slovenskem. Poleg te-
ga bo zaključil delo »Spo-
mini na prvo svetovno voj-
no«, v katerem bo večinoma
apisoval lastna doživlja
v tej dobi, sredi leta pa
bo izšel osmi zvezek nje-
govih zbranih del. Poskušal
bo tudi večkrat napisati ka-
ko krajšo pripoved za mladi-
ne ter kak prispevek za
dnevne liste.

ANDREJ BUDAL

...primo brž kobilico in tovor z njo, pa jo prenese v stran, da bi je voz ne
podrl. Ilustracija Hinka Smrekarja za izdajo Martina Krpana leta 1917

TUDI NEMCI SE PUSTE VODITI ZA NOS

Parada človeške neumnosti

V Nemčiji na veliko prodajajo razne »čudežne« aparate z zvanečimi nazivi: Phylaks, LuGe in podobno, ki v resnici služijo le za polnjenje žepov njih prodajalcev

Zdravilo iz preteklih stoletij — v prah stoletnih krastach, amuletov, zagovarjanju — se danes le sme. Uporabljali so jih v času, ko je bila sestava in delovanje človeškega telesa še popolna skrivnost. V dobi plastične kirurgije in antibiotikov zanje ni več prostora. Tako vsaj mislimo.

Zal pa srečujemo prav v stoletju tehnike in znanosti naravnost neverjetno nepoznavanje fizikalnih pojavov in njihovega vpliva na človeški organizem. Vseposvoda je dovolj, to pa je plodno zemljišče za bohotno rast prepričanj, ki vežejo razne še nepojasnjene bolezni na navidezno skrivnostne fizikalne pojave.

Tako je presenetljivo razširjena vera v obstoj nekakšnih »zemeljskih žarkov«. Teh seveda še nihče ni odkril in nihče jih ni izmeril, ker jih ni. Desetisoči pa vanje verjamejo in trdijo, so prepričani, da povzročajo raka in celo vrsto drugih bolezni.

To izkoriščajo sleparji in prodajajo naprave, ki naj bi na fizikalni podlagi odklanjale zemeljske žarke.

V prodaji je cela vrsta različnih aparatov za odklajanje pred zemeljskimi žarki. Vsi imajo silno zvaneča imena — od Imperatorja, Phylaksa, Radarexa, pa do naprav LuGe, Ehru, Ehu in Ractor.

Ko se je izdelovalec naprav Phylaks zagovarjal pred nemškimi sodiščem, je navedel, da jih je letno prodal preko 7000. Cenijo, da v vsej Zahodni Nemčiji prodajo vsako leto preko 50.000 naprav proti zemeljskim žarkom, precej pa jih tudi izvozijo v Holandijo in Južno Ameriko, predvsem v Argentino in Brazilijo. Naprave nikakor niso poceni, saj stanejo 14.000 do 18.000 dinarjev, to pa pomeni, da je samo proizvajalec Phylaksa, Denert, letno zaslužil 126 milijonov! Dodamo naj še to, da izdeluje Phylaks že polnih 15 let in da ga velja vsak kos največ 700 dinarjev.

Gre torej za sleparijo v največjem merilu. Aparate proti zemeljskemu žarčenju prodaja cela armada posredovalcev, ki s spretno besedo in prepričevalnim nastopom prepričajo marsikoga, da je v veliki nevarnosti, iz katere ga lahko reši le čarobna škatlica, v kateri je

zapletena električna naprava, ki varuje pred žarčenjem.

Reklama je prva — zato imajo vse naprave te vrste lep zunanji videz. Izdelane so iz obloženega lesa, kovine ali pa iz umetne mase. Vselej pa so tako zaprte, da se jih da odpreti le s silo.

Ko se je Denert zagovarjal, zaradi sleparije pred sodiščem, so ga seveda vprašali, na kakšni osnovi deluje njegova naprava. Najprej je trdil, da se v njej zemeljski žarki izpremenijo v toploto; potem pa se je premislil in dejal, da se žarki v napravi zbira in da jih je treba vsakih 14 dni odsevati v zemljo tako, da priključno sponko na škatli vzemljimo; končno pa je samozavestno pojasnil, da se v njej kratkovalovno valovanje spremeni v dolgovolovno, pri tem pa nastajajo prevodna nihanja, ki žarčenje v interferenčni uničijo.

Sedaj pa sledimo preiskovalcu in pogledimo v notranjost odprto napravo Phylaks! V elegantni leseni škatli je nekaj »svetlečih žarkov«, ki se z enim koncem končajo v običajnem radijskem uporu in v tihoti pusti.

Tako delovanje kot tudi sestava Phylaksa pač ne potrebuje razlage. Ostale naprave te vrste niso nič boljše. Neka zdravniška (!) in neki mazaj iz Wuerzburga izdelujeta »Stator«. V njem najdemo štiri kose pločevine, dve enostavni tuljavi in dva kosa oglišča. Vse je skrajno primitivno pritrjeno na notranjo plat lesene škatlice in med seboj povezano na izbrano nesmiseln način.

Naprava LuGe vsebuje v glavnem le eno tuljavo s premerom okoli 100 mm in 26 ovijev žice 1,9 milimetra premera. Tudi tu je na zadnji upor vezan upor.

Zgovornost izumiteljev takih naprav najbolje potrjuje dejstvo, da je bil za Ehru nekdo pred davnim časom odobren celo patent. Izumitelj je nekdanji pomožni delavec pri telegrafu, njegov izum pa sta dva magnetna, nekaj slikovito zvite žice in stekleničica z bronzo za železo.

Seveda so vse te naprave docela nesmiselne. V škatlicah je fisto malo žice in oglišča pač zato, da vzbujajo spoštovanje v najpreprostejših radovednejših, ki posumnijo v

vrednost tistega, kar so kupili. Nekatere naprave imajo v notranjosti celo garancijske in kontrolne listke, večinoma pa so opremljene z zaščitnim znakom AET.

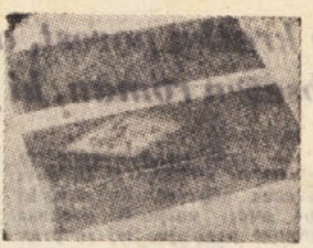
Ta kratka pa pomeni v nemščini »Zvezo mojstrov čarobnih paličic in nihaj«, ki resnično obstoji in ima svoj sedež v Muenchenu.

Ob vsem tem se seveda vsakemu treznemu človeku vsiljuje vrsta vprašanj.

Predvsem se moramo zavdati, da razširjanje takih



Sleparija proti raku: čudovit tehnični nesmisel, zmanjšava živčnih spiral, kos bakrene pločevine in stikalo. In ta naprava naj bi preprečila rakasta obolenja!



Proti zemeljskim žarkom naj bi ščitil »Phylaks« ki je kaj lična škatlica, lepo polirana, notri pa je zvitek bakrene žice

naprav ne pomeni le sleparije, ampak tudi resno nevarnost. Oseba, ki kupi Phylaks, Stator ali kaj podobnega, ne bo oddala k zdravniku niti v primeru resne bolezni. Tako se prostovoljno podaja v smrt na tisoče bolnikov s tuberkulozo, rakom in drugimi boleznimi, ki bi se jih dalo v začetnem stanju skoraj zanesljivo ozdraviti.

Pričakovali bi seveda, da bodo oblasti razširjanje teh naprav povsod preprečile. Ponekod to tudi stori — tako so v Švici do kraja iztrebili Phylaks in slične naprave, ki jih je prej kar mar-

golelo, proti prodajalcem pa so uporabili prav drastične mere.

Se temeljitejši so bili Nizozemci. Tam so imenovali vladno komisijo, ki je tri leta znanstveno proučevala možnost obstoja zemeljskih žarkov, potem pa je aprila 1955 izdala uničujoče poročilo. Sledile so primerne zakonske mere in danes na Nizozemskem teh sleparskih naprav skoraj ni več.

Pravi raj za sleparje v zemeljskih žarkih pa je dežela evropskega gospodarskega čudeža, moderna in tehnično razvita Nemčija. Tam še vedno velja kazenski zakonik iz leta 1871 — tedaj pa primerne ukrepe proti zemeljskim žarkom res še niso mogli predvideti. Nesposobna in neizobražena nazadnjaška sodna birokracija premlevala že tri leta spor o dovoljenosti teh naprav. Sklepa pa še vedno ni in Denert služi stoletne milijone!

Sicer pa kaj drugega ne moremo pričakovati. Pred kratkim se je namreč neko nemško višje deželno sodišče postavilo na stališče, da se na področju naravnoljubnih ved še vedno tako stvari, ki so med nehom in zemljo...! Seveda pa se vsi ti gospodje sodniki vsak dan z veseljem poslušajo vseh modernih znanstvenih in tehničnih pridobitev.

Nemške znanstvene ustanove se zagrizeno bore proti takim nazorom in za preprečevanje sleparij, ki izkoriščajo neznanje tisočev bolnikov. Vendar jim tudi tam, kjer se najde primerna pravna podlaga za preprečevanje sleparij, nič kaj radi ne pomagajo. Vse preveč verjamejo v čudežno moč dragocenih sleparskih izdelkov. Stvari tejeje torej počasi in še precej časa bo minilo, preden bodo razni Phylaks, Radarexi in Imperatorji le še predmet posmeha.

Sleparji pa medtem prizadevno služijo milijarde...

HEINRICH HEINE:

Moč in beda milijonarjev

Pred več leti, ko sem se bil namenil h gospodu Rothschildu, je streljal ravno nesel njegovo nočno posodo prek hodnika in neki bor-

ni špekulant, ki je tisti hip šel mimo, je spoštljivo snel svoj klubok pred mogočno kahlo.

Tako zelo — spoštljivo povedano — spoštujejo nekatere ljudje nekatere ljudi. Zapolnil sem si ime tega poiznega moža in sem prepričan, da bo sčasoma še milijonar.

Ko sem nekdo pripovedoval gospodu N., da sva z gospodom baronom Rothschildom skupaj obedovala v njegovem razkošnem stanovanju, je plosnil z rokama in mi rekel, da sem bil de-ležen časti, kot so je bili doslej samo njim enakega rodu ali vsaj nekateri vla-

dajoči knezi, ki bi jih lahko kupil s polovico svojega nosu. Pripomnil hočem, da bi bila še polovica nosu gospoda N. dovolj dolga.

Preveliko bogastvo je morda težje prenašati kakor revščino. Vsakemu, ki je v veliki denarni stiski, svetujemo, naj gre h gospodu Rothschildu; ne zato, da bi si pri njem sposodil (zakaj dvomim, da bi dobil kaj prida), ampak zato, da bi se potolažil ob pogledu na ono denarno revščino. Ubogi zločed, ki ima premalo in ne ve pomagati, se bo tu prepričal, da je na svetu človek, ki je v še mnogo večji stiski, ker ima preveč de-

narja, ker se ves ta denar steka v velikanski kozmopolitski žep in ker mora to breme vlečiti s seboj, medtem ko je krog in krog njegova velika množica lačnih in tatov, ki izteguje roke za njim. Pa kako grozne in nevarne roke!

«Kako vam gre?» je vprašal nekdo nemški pesnik gospoda barona. «Prismojen sem,» je ta odgovoril. «Dokler ne mečete denarja skozi okno,» je rekel pesnik, «tega ne verjamem.» Bar-on je vzdihnil in mu vpadel v besedo: «Saj ravno zato sem prismojen, ker ne zmečem včasih denarja skozi okno.»

Kako je Ceferin Kobilica snubil

To mi je pravil Ceferin Kobilica sam, ko sva sedela ob kistem cvičku pod Trško goro v lepem jesenskem popoldnevu. Bil je dokaj zgovoren človek, čisto tega zdravja in nosu, kar je pričalo, da je bil vnet obiskovalec priljubljene Trške gore. Pravil mi je tole:

Mladi ste še, mladi. Le nikar prehitro ne slite v sladki zakonski jarem. Posebno pa se čuvajte cvička, kadar mislite zaslužiti izpolnenko svojega srca. Rečem vam, da jaz to vem. Imam žalostno izkušnjo. Kar poslušajte.

Krepko dekle je bila moja izvoljenka in všeč mi je bila. Res je imela krepko ozađe in oprsje, ampak kljub njeni bujnosti je bila zelo plašna. Če bi bila malo manj obilna, bi jo lahko primerjal s krotko golobico ali z vitko srnico. Ampak to ni moglo, ker se nisem videl srnit na klavirskih nogah. Torej plašna je bila ona, plašen sem bil jaz. A ljubezen je gorela, hej, pa še kako.

Petnadestmno palačo bi lahko grel s tem ljubezenskim ognjem. Ponovi mi podnevi sem razmišljal, kako bi svoji izvoljenki priznal svoja goreča čustva. Na vse mogoče načine sem ji z dvouminutni besedami in dejanji namigaval na dejansko stanje moje ga srca, ampak moja de-la je bila srce čistej in krepkejšega srca, pač pa tudi kratke pameti, zato ni ničesar opazila. Bil sem obupan.

Kar mi priskoči slučaj na pomoč. Bilo je okoli Martinovega. Most je potuhnjeno vrel v zajetnih sodih in se spreminjal v žlahtno in dobro kapljico. Posestnik in dober vinogradnik Petrač me je povabil v zidanico na vinski krst. Pa tudi mojo dulčinojo. Srce mi je zavrtelo cel ka-

lejdoskop prešernih misli. Ona, jaz, tih, samotna pot do zidanice, dobra jedadica in izvrstna kapljica, noč, dobra volja, luna in zvezde, no, idila je tukaj.

Vse je bilo tako, kot sem si zamislil. Sla sva skupaj. Ker sem, kot sem že rekel, plašen in ker mi žlahtna kapljica še ni dala potrebnega poguma in inspiracije, sem molčal. Zato je pa ona temveč govorila. Samo tega ne, kar bi jaz rad slišal. Tudi v zidanici je bilo vse, kot je moralo biti, vsega dovolj. Le meni še ni prišla resna misel v glavo in prava beseda na jeziku. Zato sem kar pridno trkal s kozarcem in čakal.

Tudi pot nazaj je bila, kot je morala biti, vsaj, kar se dekoracije tiče, čisto v stilu. Z luno sem bil dobro postrežen, pa tudi zvezdic ni manjkalo. Sedaj ali nikoli, sem si mislil in začel.

«Pre... hup, predraga, hup... tovaršica, hup... ze, dolgo, hup... dolgo čas nisim, hup... v sebi sladko, hup... skrivnost, hup... Saj veste, hup, da moji občutki... hup...»

Ona se je naslonila name in zavrgla glas: »Oh, dragi Ceferincek...»

MIRKO LJUBIC

GRAFOLOG ODGOVARJA

PRIMORSKI DNEVNIK: Zadržate si sami veliko več nemira in skrbi kot kdo drug na Vašem mestu. Podobni pa ste človeku, ki sicer koraka naprej, vendar se vedno ozira nazaj po nepomembnih stvareh. Če se je morate posvetovati, potem storite to s človekom, ki ne bo pri tem imel svojih osebnih koristi. Vedno kritično presojaite.

BISTRA SOCA: Nad vam je v preveliki meri gospodari razdvojenost zaradi česar ne morete izkoristiti vseh sposobnosti. Podlegate trenutnemu navdušenju, kar pa je še daleč od vztrajnosti. Bodite v dajanju izjav o svoji osebi previdnejši. Osejajte si koncentracijo; omejite radovednost, katere vam čisto precej časa. Dovoljeni za vse novo. Čuvajte se pretiravanja.



VELJAVEN OD 5. DO 11. JANUARJA

Oven (od 21. 3. do 20. 5.) Teden poln presenečenj v družinskem življenju in zunaj. Ne bodo vsa najbolj vesela, vendar nič ne bo motilo vaše sreče. Tudi, toda uspešno delo.	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Vaša dobra zvezda vam pripravlja presenečenje. Delo zelo uspešno. V soboto odločilo dan za rešitev nekega vprašanja. Pismo.	Strelce (od 22. 11. do 21. 12.) Obstaja nevarnost, da boste nepredvidni in da se spustite v dokaj resne zapletljive boritve se morate, da si izboljšate svoj položaj.
Blik (od 21. 4. do 20. 5.) Teden preizkušenj. Ki jih boste odlično pre-stali, če boste zapu-pali sami vase. Po vsej verjetnosti boste slučajno spoznali neko zanimivo osebo.	Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Ne razburjajte se za stvari, ki niso tako pomembne. Mirno rati in vse se bo uredilo. Ne prehlada, zlasti varnost predvideva potovanja.	Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) V teh dneh lahko mnogo dosežete od usode, če boste odločni in uporni. Neke spor-no vprašanje bo rešeno v vašo veliko korist. Pazite na zdravlje.
Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Pomemben teden poln novosti in prijetnih izpremenb. Rahla slaba volja bo kmalu izginila.	Skorpijon (od 23. 9. do 21. 11.) Teden je ugoden za potovanja in zabavo. Vzбудili boste ljubezenska čustva. Ne bodite brez potrebe. Telefonski razgovor.	Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Vase upanje v zvezi z neko osebo ni brez osnov. Mirno in z zaup-njem lahko obvladate napore, ki vas čakajo. Vesel večer.

MILKO BAMBIČ

O GRENKEM »CYNARJU«, GOTILDU IN LEPIH BIZANTINSKIH MOZAIKIH

Ker so bombardirano baziliko v Raveni morali popraviti, so sneli s sten 1400 let stare znamenite mozaike

Pred 31 leti sem prvič občudoval bizantinske mozaike v Raveni. Lani sem lahko z roko otipal one, 1400 let stare, ki sicer bleste visoko, tik pod stropom sv. Apolinarija novega.

Od bomb zmanjano baziliko ojačujejo, pa so jih sneli in razstavili v muzeju ob sv. Vitalu. Za edinstvena razstava je vzbudila toliko zanimanja, da so jo podaljšali že drugo leto. Saj tam spoznamo, da modernizem ni izum naše dobe; je le ena od nešteti oblik likovnega izražanja. Seveda s slikarskim materialom V. stoletja ne bi dosegel tako čarobne pestrosti barvnih prelivov. Tedaj ni še bilo barvne kemije. Toda takratni bleščeci emailji so tej še danes kos. Njih zar je uporabil bizantski umetnik za sestavo slik iz drobcev v tehniki mozaikov.

Ravenna, ki je po delitvi rimskega imperija postala 404 leta »Rim zapadnega cesarstva«, kjer so vladali Grki, se je kot nova prestolnica olesjevala ter nam tako ohranila duha one umetnosti, ki so jo sicer Turki uničili v Grčiji sami. Z veseljem sem zato sprejel v Bologni povabilo tovarnarja Beilejija, da bi ga spremljal v Raveno in si tako ponovno ogledal razstavo mozaikov. »Tamkajšnji predilnici bi rad dobavil moderneje stroje«, mi je dejal. »Spotoma vam pa v Lugu pokažem, kje sem delal kot ubog kleparček.« Alfa Romeo je bliskovito požiral črni asfalt in trak ceste. »Lepe ceste, kaj? Toda takrat ko sem iz Luga z brati kolezaril na delo v Bologno ni bila takšna in Beilejli se je pogreznil v spomin, kako je s petimi brati ustvaril iz nič veliko tovarno. Zadržaj pa me je opozoril, na nepregledno veleposestvo Sarti, ki ga je kupil Petziol iz Padove, skupaj s prodajo tovarno likerjev »Sarti«. »Kake«, je pripomnil, »da je njemu res pomagal oni articozov izredek »Contro il logorio della vita moderna«, saj je bil skoro je nasmešni. Spomnil sem se nasmešnih filmov za »Cynar« in na predvajanje dr. Cortija, 30 m reklamnega filma stanje do podlaga milijon lir; s njim za-

praviš v minuti še poldrugi milijon na televiziji in ravno toliko še vsak večer za kinoreklamo. Dnevno teški milijoni za in še težji in neprijetno grenke pi-jače, to je čudež reklame, nove veliesle.

Toda danes se to ponavljata tudi v Švici. »Cynar« reklama tam preganja ljudi od zore do polnoči, dokler ga ne prične kupovati. Petziol pa tovarne in veleposresta. »V Lugu popljava raje kozarec Albane, drugi pa naj pijejo oni grenki izcedek, proti obrabi možganov.« Kmalu sem okusil to izvrstno vino. »Zborni, ali ne? Ne vem zakaj država ne postreli vseh razpečevalcev ponarejenega vina. «Mislim, da zato, ker ji tozadavne kazni več prinašajo, kot izda podpor za propad vinogradnikov. Za zle posledice pa plačuje znani »Viribus unitis«, sem se posmehal.

Kmalu pa so bili ti problemi pozabljeni, ko sem se v polmračju divne grobnice Galle Placidie, pogrezni za 1500 let nazaj. Njo, carjevo sestro je zajel 409. leta lepi Got Alarih na vojnem pohodu proti Rimu, ki ga je 410. leta šest dni temeljito ropal in zažgal. To je bila ena največjih plenitev zgodovine poleg one Carigrada 1204. leta, kjer so Krizarij pod vodstvom Benečanov cel mesec plenili grške konkurente Benetk, mesto sovražnikov cerkve. Alarih pa je prav kmalu nato »menadoma« umrl in pokopali so ga z velikim delom rimskega plena v reki Busento. Ravno letos se je ustanovila družba, ki hoče z modernimi raziskovalnimi napravami najti in dvigniti ta zaklad, katerega zgodovinska vrednost je neprecenljiva. Zadeva pa ne napreduje, ker bi po zakonu zaklad najbrž zaplenili v muzejske svrhe. Tu v grobnici počiva tudi Got Ataulf, Alarihov svak, ki ga je nasledil in se nato poročil z ujetjo caricino, da tako zajame mir s novim svakom, ker se mu je mudilo naprej na rop zlata v španijo. Tam pa je našel le mirzlo jeklo morilčevega bodala. Tudi Gallin sin, car Valentinian III., ki počiva poleg nje, je padel pod bodalom, v manj slavnem ropu lepe patricijske žene. Ko sem vse to premišljeval, strmeč v mavrične odseve mozaičnega svoda mavzo-

leja, sem se vprašal, kdo neki je ustvaril te čudovite umetnine. Gotski barbar Ataulf? Rafinirana Placidia? Umetnik je dobil pogojeno plačilo in zgodovina ga je pozabila, njih pa ne.

»To bi bila snov za film!« sem pomislil, ko me je zmotila pegasta Nemka: »Oh kako grdi sarkofagi v tej lepoti!« Najbrž ni vedela, da so nekaj bli obiti s težko srebrno oblogo. Pojasil sem ji to in dodal: »Kaj bi mirlečim srebrni! Saj smo še živim v Auschwitzu drli zlato zobovje!«

V opečno steno grobnice, je nekdo vžidal košček zrcala. Pred njim se je ustavilo dekle in si barvalo ustnice. Vечna ženska ničemernost; ta vabi z živjostjo usten prah Galle Placidie pa s prelestjo mozaikov! Polno prelest mo-



Teodora (? — 548.) je dospela iz cirkusa na prestol in postala Justiniana žena. (S. Vitale, detajl mozaika)

Iz naših krajev

VAŽNA ZAKONA, KI JU NAŠI KMETJE SPLOH NE POZNAJO

Občutno znižanje taks in pristojbin ob nakupih in zamenjavah zemljišč

Doslej sta se le dva kmeta poslužila ugodnosti omenjenih zakonov - Tudi kmetje, ki so v zadnjih treh letih kupili zemljo za povečanje kmečke posesti, lahko dobijo povrnjene stroške - Vse ustrezne informacije dobite na Kmečki zvezi in Zvezi malih posestnikov

Na žalost je pri nas še mnogo kmetov — neposrednih odelovalcev, ki ne poznajo in se zato ne poslužujejo pri nakupu zemljišč ugodnosti dveh važnih zakonov, ki sta bila razglašena na tudi na naše področje. To sta državni zakon št. 114 z dne 24. februarja 1949 in zakon št. 604 z dne 6. avgusta 1954.

Ta dva zakona sta bila sprejeta v duhu republiške ustave, ki v členu 47 določa: »Republika podpira pristop ljudskega prihranka za ustanovitve posesti neposrednih odelovalcev.« V ta namen določata zakona razne davčne olajšave na davnem, kreditnem in finančnem sektorju.

Danes pogledimo prvi sektor, ki določa razne zelo visoke davčne olajšave vsem tistim kmetom neposrednim odelovalcem, ki hočejo postaviti ali povečati svojo posest.

Mala kmečka posest je tista posest, ki jo kmet in njegova družinska enota obdelujeta neposredno in ne sme prekašati delovne zmoglosti družine.

KORISTI DAVČNIH OLAJŠAV

Vsi uradni spisi za prenos ali prepis kmečke posesti kakor tudi pristojbine v tej zvezi imajo pravico do sledečih davčnih olajšav:

a) Taksa za vpis je znižana na desetino normalne takse, torej od 2 odst. na 0,20 odst. do vrednosti ene milijona in od 5 odst. na 0,50 odst. na vrednost, ki prekaša en milijon.

b) Taksa za prepis je znižana in določena na 500 lir.

c) Uradni spisi za prenos in vsa potrebna overovljenja so prosti koleka in se pišejo na navadni papir.

Sedaj pa pogledimo praktično razliko v plačilu taks, ki bi jih bil dolžan plačati kupec za vrednost 2 milijona lir:

NORMALNE TAKSE	
Taksa za vpis	400 lir
Taksa za prepis	70.000 lir
Dodatna taksa za vpis	3.500 lir
Hipotekarne takse	20.000 lir
Skupno	93.900 lir

ZNIZANE TAKSE ZA MALE POSESTI

Kolek	— lir
Taksa za vpis	7.000 lir
Dodatna taksa za vpis	350 lir
Hipotekarne takse	500 lir
Skupno	7.850 lir

Te davčne olajšave veljajo tudi za pogodbe med sorodniki do tretjega kolena, kateri bi morali drugače plačati še večje pristojbine.

Da se ne izgubi pravica do teh koristnih olajšav je potrebno predstaviti finančnemu uradu (Uradu del Registre) v 20 dneh po sklenjeni pogodbi pristojno potrdilo, ki ga izda tukajšnje kmetijsko nadzornišvo, ali pa zacasno izjavo omenjenega nadzornišva, toda v tem primeru je potrebno, da v enem letu dostavi dokončno potrdilo.

Razumljivo je, da je treba pred sklenitvijo pogodbe obvestiti notarja, da se kupec namerava poslužiti omenjenih olajšav. Notar nato uredi vse potrebno za kole in njegov honorar ki se tudi zniža na polovico.

in pri sestavljanju kupne pogodbe izjavi, da ima kupec vse tiste pogoje, ki jih zakon zahteva.

Lahko se tudi zgodi, da si kupec v roku enega leta ne more preskrbeti potrebnega potrdila kmetijskega nadzornišva. V tem primeru bo moral plačati celotno takso, ima pa čas tri leta, da zahteva povračilo presežene vsote, če v tem času predloži dokončno potrdilo, ki si ga je medtem preskrbel.

POTREBNI DOKUMENTI ZA PRAVICO DAVČNIH OLAJŠAV

Potrebne dokumente (a) bi za priznanje omenjenih olajšav predvideva prvi člen zakona št. 604, in sicer:

1. kupno-prodajna pogodba;

2. dokument izmenjave, ki potrjuje, da gre izključno za povečanje male posesti;

3. najemniška pogodba ali izločevalna soudeležba, z delno soudeležbo pri izločanju zemljišča najemniku ali pa soudeleženci;

4. dokumenti, s katerimi zakonci ali starši ali otroci kupijo ločeno, toda nesporno užitek in gočo posestov.

Davčne olajšave zadevajo tudi nakup obremenjenih kmečkih hiš.

Možno je tudi, da je stavba, ki se namerava kupiti, vpisana na katastru kot stanovanjska hiša, četudi ima vse pogoje za pripoznanje kmečke stavbe. V tem primeru kmetijsko nadzornišvo izda posebno potrdilo, iz katerega je razvidno, da četudi je hiša vpisana kot stanovanjsko poslopje, se upošteva kot kmečka, ker služi za upravljanje posesti in za stanovanje neposrednega odelovalca in njegove družine.

1. Prvi temeljni pogoj je, da je kupec (permutante) ali zakupnik oseba, ki se v glavnem ukvarja z obdelovanjem zemlje. To mora izrečno slediti iz potrdila, ki ga izda kmetijsko nadzornišvo in ki lahko vprša za pojasnila pri županu ali pa pri orožnikih. Pripomniti moramo, da na podlagi obstoječih zakonodaj ne more imeti ustaljenega poklica tisti, ki se ni dovolil 14 letih starosti in torej ne more kupiti posestva z omenjenimi olajšavami.

Lahko se tudi zgodi, da je kupec žena kmeta, ki je vpisana kot hišna gospodinja; v tem primeru je mnenje pristojnih oblasti, da se žena upošteva kot član družine in ročna odelovalka.

2. Drugi pogoj je, da se prodano, zamenjano ali zakupno zemljišče pripravno za formacijo ali povečanje male kmečke posesti in v vsakem primeru v dodatku drugim močnim zemljiščem, ki jih kmet ali člani, ki spadajo njegovi družini, že posedujejo in ne presegajo čez 1 desetino delovne zmoglosti njegove družine.

3. Tretji pogoj je, da kupec v zadnjih 2 letih ni prodal zemljišča, ki presega 1 hektar. Tudi v tem primeru državni ukrepi določajo gotovo strpnost, tako da lahko kmetijsko nadzornišvo efektivno olajša in pospeši nakup in razširitev male posesti. Tak je tudi primer, da se prodajo oddaljena zemljišča in kupijo druga, ki so bližja njegovi posesti.

Ta tako važen in koristen zakon, ki nudi kmetom tako velike olajšave, da lahko prihranijo visoke stroške, ki jih določa finančna intendenca ob kupno-prodajnih pogodbah, je kmetom skoraj nepoznan.

Mislila so že skoraj 4 leta, odkar je ta zakon stopil v veljavo in bil razglašen tudi na tržaško področje. Stotine naših kmetov je v tem času kupilo zemljišča, posebno pa je bilo mnogo tistih kmetov, ki so bili razlašeni s strani

industrijske cone v Zavljah in ki so morali kupiti zemljišča ali cela posestva druge, če so hoteli nadalje obdelovati zemljo. Ti kmetje so morali plačati mnogo dražje nova zemljišča, poleg tega pa so morali plačati vse finančne takse in pristojbine v celoti. Koiko milijonov so naši kmetje plačali finančni upravi, ker jim je bil ta zakon nepoznan in ker niso notari, katerih dolžnost bi bila, da bi kmete o tem obvestili, tega storili. Mislim, da bi ti kmetje se lahko napravili priziv ker zakon predvideva za to tri leta časa.

Celo tržaška finančna intendenca ni ta zakon poznala in je pisec tega članka osebno interveniral pri finančnem ravnatelju, da je kmet, ki je pred nekaj mesecev kupil zemljišče, plačal namesto 180.000 lir samo 38.000 lir taks.

V 4 letih so imeli samo dva taka primera, in sicer gori omenjeni, ter primer kmeta, ki je tudi član naše zveze.

Notarji se tega zakona ne poslužujejo, ker ga ne poznajo ali ker se jim ga ne izplača uveljaviti, kajti zakon določa, da se tudi njihovi honorarji znižajo na polovico.

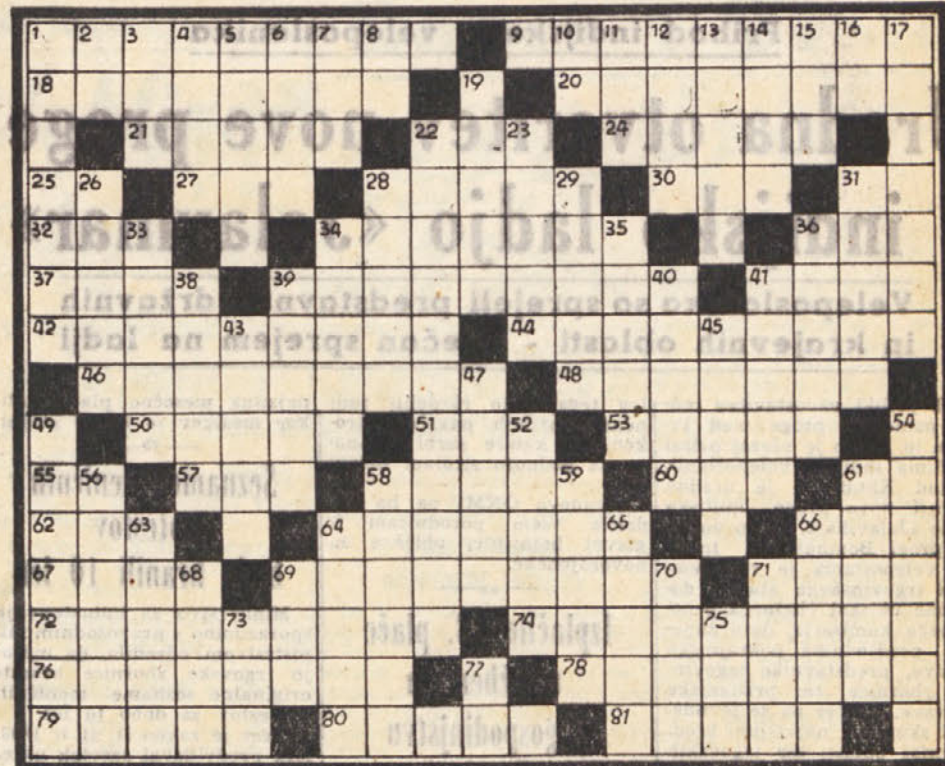
Svetojemo vsem tistim kmetom, ki nameravajo kupiti, zamenjati ali razširiti svojo posest, da se obrnejo na Kmečko zvezo ali na Zvezo malih posestnikov v Ulici Geppa 9. pt., kjer bodo dobili vse potrebne nasvete in posredovanja za dosego vseh tistih ugodnosti, ki jih omenjeni zakon predvideva.

Ker zakon tudi predvideva čas 3 leta do povračila stroškov tistim, ki so že plačali celotno vsoto in lahko zahtevajo povračilo presežene vsote, če si v tem času preskrbijo potrdilo kmetijskega nadzornišva, pripomniti moramo, da se ti obrnejo na naš urad za predložitev priziva.

V prihodnjem članku bomo razložili ugodnosti, ki jih predvideva zakon za posojila in druge ugodnosti, do katerih imajo pravico kmetje-neposredni odelovalci, ki si hočejo ustanoviti novo posest ali pa jo razširiti.

MARI GRBEC

KRIŽANKA



Besede pomenijo:

VODORAVNO: 1. spletkar, 9. menjalno, vrstilen, 18. začrtati, 20. preganjane, 21. nedotakljiva, nedvomna, čašena, 22. velika riba, 24. zamemarije, 25. glasbena kratica, 27. enote ploskovne mere, 28. skregam (se), 30. pregovor, 31. osebni zaimsek, 32. domača žival, 33. ubožček revček, 36. vrsta konjskega teka, 37. oči, 38. pobilski, pošlan kot zastopnik, 41. moška sika, 42. razjir, izpredem, 44. drugo ime za staro grško Sparo, 46. z ledom obdan, 48. neurejen, vržen brez reda, 50. urim, 51. velik pišč, 53. trsna bolezen, 55. glaj 25. vod, 57. prisilov kolonisa, 58. majhen sik, 60. pritrilnica, 61. oblika pomožnega glagola, 62. severni jelen, 64. težan, ki sili v neko smer, 66. vprašalnica, 67. srednjeveška utrdba, 69. zatajim, vzamem zaupano stvar, 71. priutek, 72. v Sveci, 72. znamenit ruski učenjak, 74. ki ga ni mogoče prebrati, 76. tožnik, 78. postaviti, zgraditi, 79. neporočen moški, 80. mesto v Istri, 81. manšeta.

NAVPIČNO: 1. jalovo, piškavko, opravičilo, 2. predlož, 3. kulturna rastlina, 4. obala (v primorskem narečju), 5. pritok reke Rhone v Franciji, 6. gorovje v Indiji, 7. oče otroško, 8. stavna nkalnica, 10. enaka predloga, 11. otok med Anglijo in Irsko, 12. hlapljiva brezbarvna tekočina, 13. mesto v južni Franciji, 14. država na bližnjem vzhodu, 15. mlk, vabljalost, 16. številnik, 17. ki ga ni moč upoštevati, šiljiv, 19. zasmehovanje, norčevanje, zasmeh, 22. preorazba, preoblikovanje, 23. vrsta alkohola, 26. nasprotje zmage, 28. močan, orjaški, 29. mesto na Tirolskem, 31. Masenetova opera, 33. kdor rad lize, 34. števil, 35. koklad, podobna masa, 38. brž ko, ravno, skoraj da, 38. primitivno vodno prevozno sredstvo, 39. prevzemnik zastupnikovega premoženja, 40. nepokoj, hrup, 41. grška boginja, 43. ne pogost, 45. ljubovalni naziv za sorodnika, 47. prevejan, zvit, 48. nepopoln ton, zvok, glas, 52. gozdna žival, 54. razpoložen za boj, 56. sklenitev, krajno zvezo, 58. industrijski kraj pod Bobjem, 59. rimska boginja, 61. barjerna spojina, 63. vroč veter v Arabiji, 64. sredstvo za potrošenje, 69. neveljaven, kakor da ni bil sklenjen, 66. vrsta tekmovalnega čolna, 68. mere v zdravilstvu, 69. steza cesta, 70. del pohištva, 71. italijansko moško ime, 73. znaka za natrij in k-

sik, 75. del proge, 77. nikalnica.

RESITEV KRIŽANKE

IZ PREJŠNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. ost, 4. To mos, 8. gabez, 12. čep, 14. s o pul, 16. tekoč, 18. Marino, 20. lopar, 21. lotos, 22. calen, 23. loar, 24. samec, 25. senik, 26. so, 27. čez, 28. stvar, 29. splec, 30. ika, 31. ec, 32. stran, 33. Split, 34. Ogri, 35. strel, 36. rolo, 37. skrit, 38. muren, 39. sarov, 40. vrsta, 42. komik, 44. mešč, 46. delim, 48. ko, 50. puran, 52. detel, 54. teta, 55. vrč, 57. harem, 59. Nemeec, 61. cer, 62. Igor, 64. narec, 66. peper, 68. vi, 69. raker, 71. totem, 73. rimen, 75. enake, 77. Denn, 79. ledeno, 81. ut, 82. Tomaž, 83. kanon, 84. dar.

NAVPIČNO: 1. osilek, 2. skobec, 3. topaz, 4. tur, 5. oh, 6. Otoman, 7. seter, 8. gos, 9. ac, 10. emanat, 11. zalju, 12. cin, 13. ponost, 15. par, 16. koe, 19. rok, 21. Laval, 22. ke lih, 24. stremlan, 25. sploštev, 26. skriptev, 28. stremuh, 29. splošen, 30. igralec, 32. stop, 33. spred, 34. okiet, 35. Suk, 36. sum, 37. ar, 41. okviren, 43. karat, 45. čemer, 47. Mari tr, 49. oranj, 51. neta, 53. lepljo, 56. čoket, 58. metež, 60. cenen, 63. reč, 65. Dev, 67. red, 70. vat, 72. mik, 74. red, 76. jo, 78. na, 80. Na.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Zakaj ne skrbijo tudi za nas tako kot za skupino veronskih Nemcev

Pretekli teden so objavili časopisni vest, da so zbrali otroci a področja Bingham ob Renu v Nemčiji, veliko igračk, ki jih bodo izročili svojim tovarišem iz Glasze pri Veroni, kjer govorijo 700 prebivalcev še danes nemško narečje, narečje, ki so ga prinesli sem iz Bavarke njihovi predniki — pastirji in oglarji ob koncu tistajstega stoletja.

Listi nadalje poročajo, da bodo izročili darove za sv. tri kralje ob navzočnosti Bradnih predstavnikov iz Verone, prefekta iz Bingham in generalnega konzula Zahodne Nemčije v Milanu. Ob tej priložnosti bo izročil prefekt iz Bingham 100.000 lir kot svoj delež za ureditev muzeja, v katerem naj bi zbrali vse najrazličnejše predmete, ki govorijo o zgodovini teh krajev.

V Glaszi se prirejajo tečaje, na katerih se bodo učili otroci starejša nemškega narečja. To jim bo pripomoglo, da se bodo pozneje naučili sodobne nemščine. V ta namen je za obiljubila bonnska vlada tem ljudem več knjig, nemških slovnice in slovarjev. To novico so slišali beneški Slovenci tudi po italijanskem radiu.

Ta inšitativna je zares hvale vredna. Ničve je ne zna bolj ceniti kot mi, beneški Slovenci, ki smo zatirana manjšina.

Tam nekje, visoko v veronskih gorah, živi majhna skupina ljudi, ki govorijo še staro nemško narečje. Po približno sedem sto letih bivanja v tem kraju, jo nekdo odkrije in glej, kdaj se ti zanima za to majhno skupino ljudi, za njihovo narečje zahodnonemška vlada, njen prefekt v Binghamu in glavni predstavniki italijanskih oblasti iz Verone.

Prvi in drugi želijo, da bi se seznanili otroci iz Glasze s svojim starim nemškim narečjem, da bi se potem laže naučili prave, sodobne nemščine. To je res lepo, z ene in druge strani, ko pišemo te vrstice, ne moremo zamolčati dejstva, da živimo tudi mi, beneški Slovenci, že nad tisoč let v naših hribih, da nas je skoraj stokrat več kot prebivalcev v Glaszi, da smo streljena etnična skupina in da nas loči od naših slovenskih bratov samo meja. Kljub

temu pa nismo deležni od vdemskih oblasti niti toliko pozornosti, kot jo je deležna od veronskih oblasti majhna skupina »starih Nemcev« v Glaszi. Govorica everonskih Nemcev se prav gotovo bolj razlikuje od sodobne nemščine kot naše narečje od sodobne slovensčine. Vendar nam v demske oblasti niso priredile takšnih tečajev, da bi se naučili naši otroci pisati svoje narečje in bi prav gotovo ne dovolili, da bi ustanovili tečaje v Beneški Sloveniji neki predstavnik jugoslovanske vlade.

Poni strani se hoče oživiti in se pomaga otrokom pogledati njihovo staro narečje, ki ga govorijo skupina samo 700 ljudi, po drugi strani pa se dela z vsemi mogočimi sredstvi, da bi uničili jezik velike etnične skupine, kot je naša. Ali je to pravilno? Nel To bi morali vedeti v Vidmu in v Rimu! Kako bi bilo lepo, če bi postopale italijanske oblasti z nami vsaj tako, kot postopajo s prebivalci, ki govorijo nemško narečje v Glaszi!

Kako bi bilo lepo, če bi ustanovili pri nas takšne tečaje, na katerih bi se naši otroci lahko naučili sodobne slovensčine. Pri nas ni treba ustanavljati muzejev, ki naj bi pričali o naši zgodovini, o našem jeziku. Beneška Slovenija je sama po sebi muzej slovenskosti! Kljub temu se vprašamo, kdaj bo lahko pri-

stetoval jugoslovanski konzul iz Trsta ali iz Milana takšni svečanosti v Beneški Sloveniji, kot bo za sv. tri kralje v Glaszi in kateri bo prisostvoval nemški konzul iz Milana.

IZIDOR PREDAN

Obvestilo kokošerejem

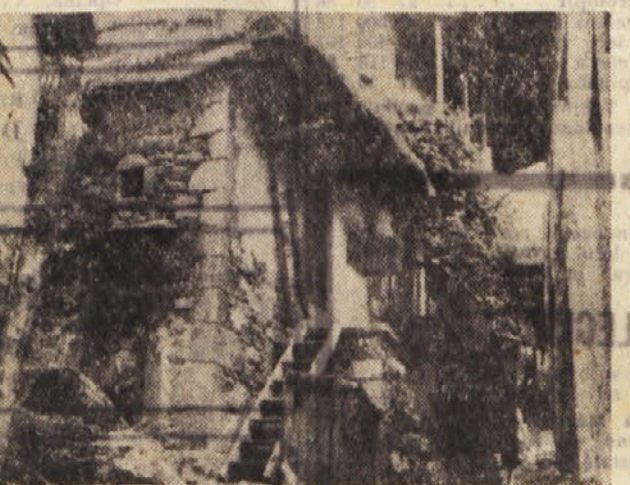
NAROCILO EN DAN STARIH PISCET IN VALILNIH JAJC

V skladu z odredbo ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo v prid povečanja in izboljšanja kokošereje bo tukajšnje kmetijsko nadzornišvo nudilo tudi letos prispevek za nakup en dan starih piščet in valilnih jajc sledečih odbranih pasem: Plymouth bela, New Hampshire in Rhode Island Parmenter.

Kokošereji, ki se želijo poslužiti imenovanega prispevka za obnovu svojih vzreje, lahko naročijo pri Pokrajinskem kmetijskem nadzornišvu — Ulica Ghega 6 — najmanj 10 piščet ali valilnih jajc iste pasme. Naročila se sprejemajo do vključno 24. januarja.

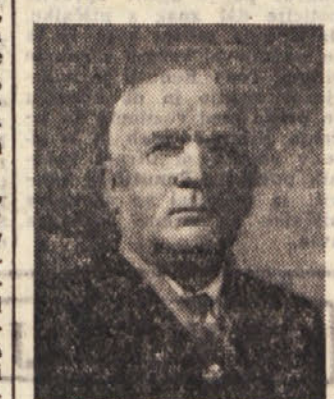
Ob naročilu mora zainteresirani kokošerejec plačati 120 lir za vsako piščet in 60 lir za vsako valilno jajce.

Razdeljevanje piščancev in valilnih jajc bo v mesecu marcu in aprilu po vrstnem redu naročil.



Motiv iz Beneške Slovenije

Smrtna kosa v Nabrežini



Pok. Anton Pertot

Naš starejši rod se je pred prejšnji teden zredil kar za dva svoja člana, za dva Pertota, ki smo ju v petek položili v domačo gomilo. Anton Pertot je pred dvema letoma stavil svoj sedmi križ in smo bili mnenja, da se njegova življenjska pot ne bo tako kmalu skrajšala, saj je bil takrat ves čil in prožen. Pogrešali ga bomo, ker je kot redkokdo razumel svojo življenjsko nalogo. Zgleden družinski poglavar, a hkrati tudi odličen rodoljub, ki mu ni bilo vseeno, kako si naš narod kupe svojo usodo. Zaradi tega je po svojih močeh rad pomagal in prispeval k vsaki dejavnosti, ki je pomenila napredek. Kar ni mogel izraziti z besedo, to je telo v srcu in v njegovi napredni miselnosti. Razumel je, kako veliko vlogo igra prosveta v borbi za življenjski in narodni obstoj, posebno še v naših prilikah. Rad je obujal spomine na naše nekdanje zelo razpisano kulturno-prosvetno življenje. V nekdanih knjižnici in pesniškem društvu — ki sta bila

ponos naše vasi — je videl tudi svoj prispevek. Veselila ga je dramska dejavnost in rad se je spomnil na igralsko skupino v Mariboru, pri kateri je sodeloval po prvi svetovni vojni, ko je bil tamkaj zaposlen kot električar. Rad bi bil vnesel med mladino zanimanje za kulturno-prosvetno delo in se je veselil vsakega uspeha na tem področju. Naša podružnica Glasbene šole je imela v njem zvestega pobornika. Zanimal pa se je tudi za gospodarsko plat naše prosvete, čeprav ni aktivno posegel v to vprašanje. Zelo je ljubil naravo in se je zavedal tega dolgo let posvečal lov in čebelarstvu. Čebelje življenje je temeljito poznal.

Mnogostevnilo je bilo spremstvo na njegovi zadnji poti na dan sv. Stefana. Domača godba in penaki zbor sta mu izkazala zadnjo čast. Slava blagodejna spominu vrednemu možu! Potrži družini naše iskreno sožalje!

Domača gruda je istega dne sprejela v svoje večno okrilje 83-letnega Franca Pertota, po domače Škrmačevega, predstavnika skoraj za izumrlih korenin, ki se po evropski načinu življenja, so duševnem koru in morali črtni temeljito razlikujejo od današnjega pokolenja. Znal je govoriti, a tudi molčeti, da ni nikomur škodoval in nikogar žalil. Redkost je bil njegov izredni spomin do sedanjih dni. Mnogo je odnesel z seboj v grob, mnogo tudi takega, kar bi moglo naši stvari koristno služiti. Škoda, da je bila ta spoštovana grča preveč tiha. Tudi njega bomo ohranili v lepem spominu!

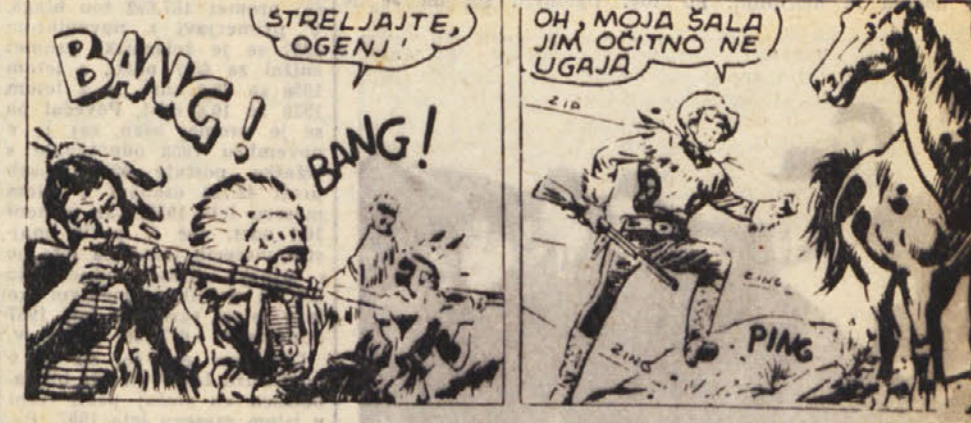
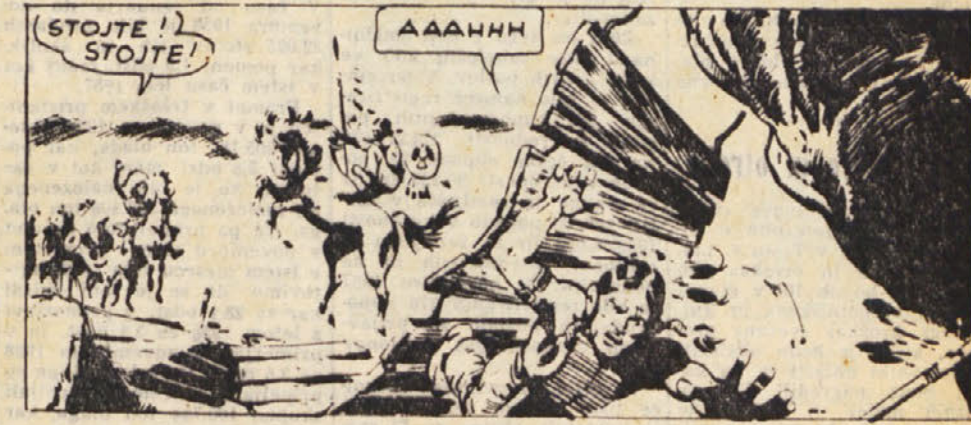
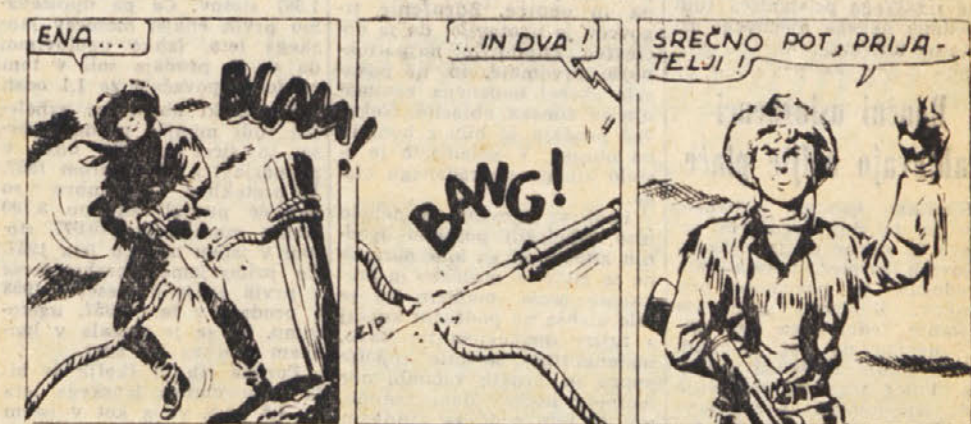
ČITATELJE,

ki se želijo naročiti na PRIMORSKI DNEVNIK, prosimo, da kličete telefonsko številko 37-338, t. j. upravo našega lista v Ul. sv. Franciška 20/III. Lahko pa se obrnejo naravnost na našega razlašala.

Opozarjamo, da prejemajo naročniki list ceneje in poleg tega prejmejo novi naročniki kot nagrado še lepo slovensko knjigo ali gramofonsko ploščo z Avsenikovimi popevkami.

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA
Ul. sv. Franciška 20/III, tel. 37-338

NA DIVJEM ZAPADU



(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 8,5, najnižja 5,3, zračni tlak 1000,2, veter 36 km, burja, vlaga 61 odst., nebo oblačno, morje razgiban, temperatura morja 11,1, 3,2 mm dežja.

Prihod indijske veleposlanika

Uradna otvoritev nove proge z indijsko ladjo »Jalavihar«

Veleposlanika so sprejeli predstavniki državnih in krajevnih oblasti - Svečan sprejem na ladi

Ob priliki vzpostavitve redne pomorske proge med Trstom in Indijo je včeraj prišel iz Rima indijski veleposlanik Chand Khub, ki je uradno otvoril novo progo indijske ladi »Jalavihar«, ki bo vozila na progi Bombaj-Trst. Indijski veleposlanik je v spremstvu trgovskega atašee dopolnil obisk vladnega generalnega komisarja, nato župana, predsednika pokrajinske uprave, predstavnika trgovinske zbornice ter pristaniške uprave. Zvečer pa se je udeležil skupno z najvišjimi predstavniki oblasti ter trgovskih in gospodarskih ustanov svečanega sprejema, ki ga je poljudni priredil na ladi »Jalavihar«.

Veleposlanika je ob prihodu na glavni postaji sprejel dr. Capon, ob pol enajstih je bil sprejem pri dr. Palamari, s katerim se je veleposlanik dobro pol ure razgovarjal o možnostih razvoja prometa med Trstom in Indijo. Med sprejemom na županstvo je veleposlanik izrazil svoje dobrodošlico in mu izročil za spomin mestni pečat iz 14. stoletja.

Ob pol dvanajstih je veleposlanik odšel na sedež pokrajinske uprave, kjer ga je sprejel prof. Gregoretti skupno s pokrajinskimi odborniki. V pozdravnem nagovoru je prof. Gregoretti poudaril da sta prihod veleposlanika in otvoritev nove proge razveseljevali dejstvo za naše mesto, ker to pomeni začetek novih odnosov s prijateljsko Indijo, ki naj bi se razvijali v korist naših državljanov. V pozdravnem nagovoru je prof. Gregoretti poudaril da sta prihod veleposlanika in otvoritev nove proge razveseljevali dejstvo za naše mesto, ker to pomeni začetek novih odnosov s prijateljsko Indijo, ki naj bi se razvijali v korist naših državljanov.

Prof. Gregoretti je svoj pozdrav zaključil z željo, da bi trgovinske izmenjave in odnosi z Indijo prispeli k poglavitni medsebojni spoznavanju in sodelovanju. V spomin na ta obisk pa je predsednik pokrajinske uprave izročil veleposlaniku kot darilo grb tržaške pokrajine.

Veleposlanik se je zahvalil za prijateljske izjave in pripomnil, da dobro pozna Trst in njegova vprašanja, ker se je že kot študent zanimal za naše mesto in je bilo vprašanje tržaškega pristanišča tudi predmet nekega njegovega izpita na univerzi.

Bančni uslužbenci zahtevajo boljše plače

Sindikati bančnih uslužbenecov so se dan predložili zahtevo te stroke po izboljšanju delovnih razmer, normativnih predpisov in povzvišanju prejemkov. Sindikati zahtevajo znižanje tedenskega delovnega urnika na pet delovnih dni, višanje plače in pokojnin. Poleg tega pa zahtevajo tudi izpolnitev normativne pogodbe, ki je zapadla 31. decembra, zlasti glede stalnosti službe.

Delodajalci na odlojajo te zahteve, češ da bančni uslužbenci že dobivajo dobre plače in imajo ugodne delovne pogoje.

Dan matere in otroka

Na pobudo ustanove »Operativna Maternica« in »Infantarij« bo tudi v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvorani »Umetniškega in kulturnega krožka« svečana proslava, ki se je bodo udeležili predstavniki oblasti in na kazališčni mater in vzgojiteljice ter 115 otrok, ki so v raznih zavodih in se so odlikovali pri učenju in disciplini. Po

proslavi bodo razdelili tudi nekaj darilnih paketov otrokom, za katere skrbi ustanova. Ustanova ONMI pa bo podarila vsem poročenim v glavni bolnišnici oblečke za novorojenčke.

Izplačilo 13. plače uslužbenem v gospodinjstvu

Vladni generalni komisariat poudarja, da pritiče po veljavni zakonskih predpisih vsem gospodinjstvom uslužbenecem trinaest plača v višini samih mesečnih denarnih prejemkov. Tistim, ki niso bili v službi vse leto, pa pritiče toliko dvajset plač.

Statistični podatki tržaške trgovinske zbornice

Tržaška trgovinska zbornica je včeraj objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta v preteklem novembru. Na prvem mestu je v poročilu govora o turizmu, ki je v omejenem mesečnem dosežek v primerjavi z novembrom 1957 precejšen porast. Samo v tržaški občini so namreč zabeležili 49.673 nočnih tujcev, gostov in 14.342 nočnih tujcev. V novembru 1957 pa so zabeležili le 27.302 nočnih tujcev, gostov in 10.692 nočnih tujcev, tako da se je število nočnih tujcev povečalo za 81,5 odst., oziroma 34,1 odst. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je v Trstu prenočevalo 431.412 italijanskih turistov ter 176.715 tujcev, medtem ko je v istem razdobju preteklega leta prenočevalo 331.529 italijanskih in 130.302 tujcev.

Položaj v trgovinah na drobno pa ni bil tako rožnat, saj so trgovci pričakovali večjo prodajo, predvsem oblačil, blaga in obuvice. Združenje trgovcev je ugotovilo, da je občinščino kupilo le najpogostejše predmete, in ni pokazalo skoraj nobenega zanimanja za zimska oblačila. Nekaj več prodaje je bilo z boni in na obroke. V skladiščih je ostalo mnogo neprodanega blaga.

Tudi v trgovini na debelo niso zabeležili posebno ugodnih kupov, saj so bile normalne za zimate masobe in precejšnje mase, medtem ko je bilo slabše na področju kupov s tujim skladom kupi kavo, malenkostne so bile kupcije popra in drugih začimb, normalne z lesom. Malo zanimanja je bilo tudi za gradbeni material, barve in lake, medtem ko je bil trg z kovinami zadovoljiv.

Tudi na trgu z nepremičninami niso zabeležili kakega velikega dobrih poslov. V novembru je bilo namreč registriranih 188 kupoprodajnih pogodb, vrednosti 21.271.032 lir, od česar odpade 72 pogodb, vrednosti 10.223.000 lir za stavbe in zemljišča v mestu ter 96 pogodb v vrednosti 134.048.052 lir za zemljišča in stavbe v predmestjih in na podeželju. V novembru 1957 je bilo registriranih 270 kupoprodajnih pogodb za pripravo, vrednosti 266 milijonov lir.

Poročilo trgovinske zbornice nato navaja cene, ki jih je ugotovila občina za 73 različnih prehranskih predmetov. Ugotovili so, da se je

projevala v Trstu 8. t. »Dan matere in otroka«. Ob tej priliki bo ob 10. v glavni dvor

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna Danes kongres PSI

Prazniki so sli mimo

Letošnje silvestrovanje je bilo nekoliko v priložnosti domačih, saj so se mnogi odpravili v tujino. V Goriški občini so se prazniki odvijali v duhu prijaznosti in dobrot. V večini hiš so bili pripravljeni bogati obroki, ki so jih gostje uživali s prijetno družbo. V večini hiš so bili pripravljeni bogati obroki, ki so jih gostje uživali s prijetno družbo.

Najdeni predmeti

Za praznike so Goričani izgubili zelo veliko stvari. Policijska postaja je prejela več prijavi izgubljenih predmetov. Med drugim so najdeni denar, dokumenti, obleke in druge stvari. Policijska postaja je prejela več prijavi izgubljenih predmetov.

Prvi letošnji sneg pobelil nad 500 m visoke okoliške hribe

Dolgo časa je bilo vreme z nami prizanesljivo. Prvi sneg je padel na večini okoliških hribov. To je priložnost za zimsko športno rekreacijo. V večini okoliških hribov je padel prvi sneg.

Pravilno razdeliti sodne okoliše

Pred dnevi se je na seji Goriškega sodnega okoliša razpravljalo o razdelitvi sodnih okolišev. Na seji so se razpravljali o razdelitvi sodnih okolišev. Na seji so se razpravljali o razdelitvi sodnih okolišev.

Trosarina na vino

Ceparji se v Rimu pripravljajo na letošnjo vinsko trgatvijo. V Goriški občini so se pripravljali na letošnjo vinsko trgatvijo. V Goriški občini so se pripravljali na letošnjo vinsko trgatvijo.

Likof v Jamljah

Se pred prazniki so delavci gradbenega podjetja Ruggiero P. pokrili osnovno šolo v Jamljah. Šola je bila pripravljena za letošnjo šolsko leto. Šola je bila pripravljena za letošnjo šolsko leto.

Urniki trgovin jutri in pojutrišnjem

Vsi javni lokali na področju pokrajine razen tistih v katerih se prodajajo alkoholne pijače, so lahko odprti vse noč od 5. na 6. januarja. Vsi javni lokali na področju pokrajine razen tistih v katerih se prodajajo alkoholne pijače, so lahko odprti vse noč od 5. na 6. januarja.

Dolgo časa je bilo vreme z nami prizanesljivo

Prvi letošnji sneg pobelil nad 500 m visoke okoliške hribe. Dolgo časa je bilo vreme z nami prizanesljivo. Prvi letošnji sneg pobelil nad 500 m visoke okoliške hribe.

Za zimskošportna središča je prišel toliko pričakovan trenutek - za revne družine pa še ona skrb več

Zlasti v številni družini so se začeli pripravljati na zimsko športno rekreacijo. V številni družini so se začeli pripravljati na zimsko športno rekreacijo.

Dražba v Števerjanu

15. januarja bo na županstvu dražba za oddajo gradnje osnovnih šol v Jazbinah in na Valeriji. Na županstvu bo dražba za oddajo gradnje osnovnih šol v Jazbinah in na Valeriji.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo v letu 1958 28 rojstev, 12 smrti in 15 porok. V goriški občini je bilo v letu 1958 28 rojstev, 12 smrti in 15 porok.

Umrla so 74-letna gospodinja

Amabile Simion vd. Battig: 66-letna gospodinja Jospina Modere por. Fanin: 61-letna gospodinja Maria Amoroso vd. Capacchione: 79-letna gospodinja Giovanna Auerbach por. Traubner: 77-letna gospodinja Francesca Paoletti: 80-letna gospodinja Erminia Cargnelli: 36-letni podar Fabio Zuanich: 36-letni kmetovalci Giuseppe Zian: 68-letna gospodinja Ferna Tonino por. Zanier: 30-letni kmetovalci Sergio De Piero: 74-letna gospodinja Vittoria Sayegh: 85-letna gospodinja Marija Masio vd. Mahne.

Poročili so se: delavec

Vittorio Rossi in delavka Luisa Malenati. Porok: Renato Battistini in gospodinja Iole Blasari: kmetovalci Fortunato Andrian in delavka Orsola Bogar: poročnik vojske Alberto Zappavigna in študentka Maria Misi.

Okolici: sofer Attilio Compotini

in šivilja Iolanda Terno: delavec Novellino Millo: in gospodinja Loretta De

hujšega navala: treba je delati naglo in se človek ne sme motiti.

«Ne preživaj se, pri vseh zlodijih!» Do pretepa kar rado pride, zato je pred vrati policaj, ki je pripravil, da vsak čas poseže vmes. Mémené pa tega ne mara, ker je potem zmeraj kaj polomljenega in kaj strganega papirja.

«Deset, dvajset, trideset! Naslednji!»

Ne gre za to, da bi najprej postregli tistim, ki so prvi prišli, pač pa kričanjem in komolčarjem, ki hočejo biti prvi zunaj.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Mednarodna košarka od 4. do 6. januarja

V San Remu in v Ljubljani dva močno zasedena turnirja

Simmenthal in Honved favorita v San Remu, Motomorini in Olimpija pa v Ljubljani

Dva velika mednarodna košarkarska turnirja v San Remu in v Ljubljani bosta od danes do torka pozornosti obojih naših ljubiteljev košarke. V San Remu se bo igrala mednarodna košarka, v Ljubljani pa bo igrala mednarodna košarka.

Evropski atleti v ZDA

NEW YORK, 3. — Znan evropski atlet: Sveda Waern in Danijel Angella Hewson in Poljak Orwyl so se prijavili na turnir v Amsterdamu. V Amsterdamu se bo igrala mednarodna košarka.

Danes popoldne na občinskem stadionu Triestina - Bari: tekma negotovosti

Comisso ali Riganat na desnem krilu? Cazzaniga leva zveza

Danasnja tekma med Triestino in Barijem je zelo zanimiva. Triestina je v prvi ligi, Bari pa v drugi ligi. Triestina je v prvi ligi, Bari pa v drugi ligi.

Italijansko mladinsko šahovsko prvenstvo Po 6. kolu vodi Tatai Laković pa je tretji

Srečen remi Baccu proti Lakoviću v 6. kolu

(Naš poseben dopis) VARAZZE, 3. — V četrtem kolu italijanskega mladinskega šahovskega prvenstva je bilo presenečenje, mnogo bolj zanimivo pa je bilo peto kolo. Madžarski begunec je bil premagal Scafarelli, ki je bil premagel Scafarelli.

Orlandini za tekmo Triestina - Bari

MILAN, 3. — Za jutrišnjo tekmo A lige med Triestino in Barijem je komisar Canal doletel za sodnika Orlandina. Za jutrišnjo tekmo A lige med Triestino in Barijem je komisar Canal doletel za sodnika Orlandina.

NOGOMET

MILAN, 3. — Komisar nacionalne zveze Dr. Pasquale

Kaj pa sem kot reva?

Ima velike izgubljene oči in spodnja ustnica mu visi. Prepolna torba ga spravlja v zadrego, kakor ga spravlja beseda, ki jih uporablja. Nerodno stegne roko in skloni glavo, da bi mu sočutni tovariš vrgel za vrat jermen njegove vreče.

«Kaj pa sem kot reva?»

Ima velike izgubljene oči in spodnja ustnica mu visi. Prepolna torba ga spravlja v zadrego, kakor ga spravlja beseda, ki jih uporablja. Nerodno stegne roko in skloni glavo, da bi mu sočutni tovariš vrgel za vrat jermen njegove vreče.

ANDRÉ GILLOIS POSEBNA IZDAJA 1. Detektivski roman iz življenja prodajalcev časnikov

Andrej Gillois, detektivski roman iz življenja prodajalcev časnikov. Po ulici, ki je vsa zastavljena z vozili, pridrvi majhen tovornik in kar podraja ob pločniku. Po trdem pritisku na zavoro se ustavi pred velikanskim oknom, ki je zaprto z valovitimi pločevinami. Dva močna skočita hkrati s sedežev, eden na levo, drugi na desno. Njune kretje so preracunane, kakor letenje boksalcev. Saj sta pa tudi plačata kakor boksalci. Eden privzdigne strošno platno, odkrije skladovnice časnikov in jih začne razkladati; drugi, preden začne prvega pomagati, skozi silovito tresč s pestjo po pločevini, da se ropot razleže daleč naokoli.

Andrej Gillois, detektivski roman iz življenja prodajalcev časnikov. Po ulici, ki je vsa zastavljena z vozili, pridrvi majhen tovornik in kar podraja ob pločniku. Po trdem pritisku na zavoro se ustavi pred velikanskim oknom, ki je zaprto z valovitimi pločevinami. Dva močna skočita hkrati s sedežev, eden na levo, drugi na desno. Njune kretje so preracunane, kakor letenje boksalcev. Saj sta pa tudi plačata kakor boksalci. Eden privzdigne strošno platno, odkrije skladovnice časnikov in jih začne razkladati; drugi, preden začne prvega pomagati, skozi silovito tresč s pestjo po pločevini, da se ropot razleže daleč naokoli.

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI 8, II. nad. - TELEFON 93-888 in 94-638 - Poštni predal 559 - UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA 18, 20 -
Tel. št. 37-338 - Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-III. - Tel. št. 33-82 - OGLASNI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. - Tel. št. 37-338 - CENE
OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, omaritnice 90 lir, - MALI OGLASI: 30 lir beseda.

Fidel Castro in Manuel Urrutia prispeta šele danes v prestolnico

Vojska upornikov je že v Havani - Dosedanji predsednik vojaškega odbora aretiran - Kubanski veleposlanik v Rimu je podal ostavko Batista in njegovi prijatelji so pri begu odnesli s seboj 185 milijard

HAVANA, 3. - Fidel Castro in Manuel Urrutia potujeta proti Havani na celni motorizirani koloni, ki je odšla iz Santiaga in ki bo morala prevoziti okrog 700 km, da prispe do prestolnice. Računa se, da bo kolona prispela v Havano jutri popoldne. Havana je že pripravljena na triumfalen vstop. Urrutia, ki so ga v prestolnici, so bili sprejeti z navdušenjem in nastanjeni so v najbolj luksuznih hotelih prestolnice. V ostalih pa vlada v prestolnici mir.

Eden izmed poveljnikov upornikov, ki so se včeraj prišli v Havano, je postavil svoj štab v Camp Colombia, drugi pa v ulici Cabanas.

General Eugenio Cantillo, ki je vodil vojaški odbor, kateremu je Batista ob odhodu predal oblast, je bil aretiran. Fidel Castro ga namreč obtožuje, da se ni držal sporazuma, po katerem bi se morala vojska pridružiti upornikom ter preprečiti Batisti in njegovim pristadom, da zbežijo iz dežele.

V radijskem govoru v Santiagu je Fidel Castro izjavil, da so Batista in njegovi ljudje pri begu s Kube odnesli okrog 300 milijonov pesov (nad 185 milijard lir).

Zveželo se je tudi, da so bili nekateri višji častniki v mestu S. Clara 1. januarja justičarji, ker so ukazali bombardirati mesto, kar je povzročilo smrt 3000 oseb.

Kubanski veleposlanik v Rimu Alberto De La Campa y Roff je danes okrog 12.30 sprejel častniške ter jim izjavil, da je podal ostavko kot veleposlanik. Zaprtili so italijanske vlado za nekaj dni gostoljubnosti in brž ko bo uredil osebne stvari, se bo z ženo in otrokoma vrnil v domovino. Posle je na veleposlaništvo prevzel dr. Carlos Pichard.

Dosedanji veleposlanik je s sin bivega obrambnega ministra Batista vlad. Pred njegovo ostavko so nekateri Kubanci, ki se nahajajo v Rimu, manifestirali. O veleposlaniku so izjavili, da je bil

Mikojan priske danes na zasebni obisk v ZDA

Na poti v ZDA se je Mikojan ustavil na Danskem, kjer je bil gost ministrskega predsednika Hansena - Izrazil je prepričanje, da se bo v Ameriki sestal tudi z Eisenhowerjem

MOSKVA, 3. - Prvi podpredsednik sovjetske vlade Mikojan je odpotoval v Kopenhaغن, na poti v ZDA. Ob slovesu so ga na letališču pozdravili njegov sin, zunanji minister Gromiko, namestnik zunanje ministrice Kuznetsov in minister za zunanjo trgovino.

Ob prihodu v Kopenhaغن, kamor je prispel ob 12.19, je Mikojan izjavil, da je skoraj gotovo, da se bo sestal z Eisenhowerjem v Washingtonu. Poudaril je, da emoramo vse sodelovati za mir, treba pa se je razgovarjati. Poleg tega je Mikojan izjavil, da se bo med svojim bivanjem v ZDA sestal tudi z Dullesom. Hkrati pa je dejal, da se ne ve, o katerih vprašanjih se bosta razgovarjala. »To bo odvisno od gospoda Dullesa«, je poudaril Mikojan. Poleg tega je podpredsednik sovjetske vlade dejal, da se bo sestal z Eisenhowerjem, da upa, da bi industrijski razvoj Sovjetske zveze omogočil povečanje blaginje in izboljšanje z drugimi državami.

Glede sovjetske rakete, ki leti proti Luni, je Mikojan dejal, da je raketa brezhibno delovala. »To je velika zmaga ne samo za Sovjetsko zvezo, ampak tudi za znanost vsega sveta«, je dejal Mikojan.

V Kopenhaغنu je bil sovjetski politik gost danskega prvega ministra Hansena. Na kosilu, ki mu ga je priredil Hans, so bili prisotni tudi danski zunanji minister, minister za finance in drugi člani danske vlade. Na tikavni konferenci, ki je bila po končnem kosilu, je Mikojan izjavil med drugih: »Upam, da se bom v ZDA sestal s predsednikom Eisenhowerjem, z mnogimi prijatelji in da si bom pridobil še nove prijatelje. Potem bom zasebno, na politično, zato je odvisno od Američanov, da določijo, o kakšnih vprašanjih se bomo razgovarjali.«

proti Burmi, sta priplula nočjo iz južne severno hemisfere. Maršal Tito, ki potuje na »Galeb«, bo na vabilo vlade burmanske unije 8. januarja prispel v Burmo. Njegov uradni obisk v Burmi bo trajal tri dni: 8., 9. in 10. januarja, nakar bo maršal Tito odpotoval v Indijo. Danes je maršal Tito z »Galebom« ob nacionalnem prazniku Burme poslal brzojavno čestitko predsedniku burmanske unije Vin Maungu.

Predsednik republike maršal Tito je prav tako z »Galebom« ob novem letu poslal brzojavno čestitko predsedniku Prezidiroma Vrhovnega sovjeta ZSSR, Klimentu Vorosilovu in predsedniku sovjetske vlade Nikiti Hruščevu. »V imenu narodov Jugoslavije in svojemu prisrčno čestitam vam in narodom Sovjetske zveze za 1959. leto z željami za napredek Zveze sovjetskih socialističnih republik in za razvoj prijateljstva jugoslovanskih in sovjetskih narodov, za uspeh miru in socializma.«

LAPAZ, 3. - Po zadnjih vestih, ki so prispеле v Lapaz, so poplave od 26. decembra v pokrajini Charagua povzročile 50 smrtnih žrtev.



FIDEL CASTRO
zmagoviti voditelj upora na Kubi

Predsednik Fanfani potuje 6. t. m. v Kairo Francoski minister Pinay prispel v Rim

Nečedni manevri Andreottija - Govori se o možnem povišanju cene tobaka ter cigaret najširše potrošnje

(Od našega dopisnika)

RIM, 3. - Danes je bilo uradno potrjeno, da bo Fanfani 6. t. m. z letalom odpotoval v Kairo, kjer bo imel še isti večer prvi razgovor s predsednikom Naserjem. Razgovore bosta nadaljevala še v naslednjih dveh dneh, obenem pa bo italijanski ministri predsednik opravil nekatere obiske. Med Fanfanijevim obiskom bo podpisal italijansko-egiptovski kulturni sporazum, mogoče pa bodo sklenili še tudi druge sporazume. Dne 8. januarja bo Fanfani zapustil Kairo ter odpotoval v Aleksandrijo, naslednjega dne pa v El Alamein, kjer bo posvečena kostnica italijanskim padlim vojakom. Od tu se bo Fanfani zopet vrnil v Aleksandrijo, od koder bo z letalom spet odpotoval v Rim.

Obisk Fanfanija v Egiptu je bil že večkrat odpovedan in odložen in kakor vsakokrat doslej, so se tudi sedaj zopet vnele polemike o tem, ali je umestno ali ne, da gre Fanfani v Egipt. Nekoč so tisti, ki jim ni posebno všeč prijateljstvo z arabskimi državami, očitali Fanfaniju, da pomeni obisk v Egiptu toliko kot odklon od atlantske politike. Da pa temu ni tako, potrjuje agencija, ki je blizu Pelin in ki govori o tem, da gle-

dajo atlantski zavezniki prijazno na obisk Fanfanija v Kairo, in to že zlasti ZDA. Popolnoma nepričakovano - vsaj za široko javnost - je prišel v Rim francoski finančni minister Pinay. Njegov obisk je mogoče v zvezi z razgovorom, ki ga je včeraj imel Fanfani z angleškim trgovskim ministrom Davidom Ecclesom. Francosko poslanstvo je sicer pohlelo zatirati, da je Pinayev obisk popolnoma zasebnega značaja. In zato tudi ni bil nikomur javljeno, da bo minister prišel v Rim. Fanfani na primer je že pred Pinayevim odhodom odletel v Arezzo, kjer bo prebil nedeljo.

Danes se je sestal mednarodni odbor državni namestnikov, ki je zavrnil vladno tezo za ureditev položaja te kategorije. Vlada namreč nudi državnim namestnikom komaj 1600 lir mesečnega povzračila. Odbor je tudi nastopil pri sedločnem krogu in osebam v vladi, ki hočejo napraviti v javnosti zahteve po povišanju plač, da se ne ponašajo s tem, da kažejo na nujnost povišanja davkov, če bi bile te zahteve sprejete. Jasno je, da je misljen pri tem minister Andreotti, ki je včeraj izdal poročilo, po katerem bi bila treba vsaj 60 milijard - ki pa pomenijo komaj tretjino tega, kar zahtevajo državni uslužbenci - kriti z novimi davčninami.

Značilno je, da nekadašnji Andreottijevega poročila niso objavili listi vladnih strank in niti nekatere informacijske službe. Očitno je, da skuša Andreotti pri vsej stvari napraviti nepričakovano, ki bi ga na drugi strani vladnih ministrstev, katerim pač nista najboljša prijatelja, odkar je prišla na dan Giuffrèjeva afera.

Vse to pa vsekakor ne pomeni, da niso lahko resnične vesti, ki se sestal mednarodni odbor državni namestnikov, ki je zavrnil vladno tezo za ureditev položaja te kategorije. Vlada namreč nudi državnim namestnikom komaj 1600 lir mesečnega povzračila. Odbor je tudi nastopil pri sedločnem krogu in osebam v vladi, ki hočejo napraviti v javnosti zahteve po povišanju plač, da se ne ponašajo s tem, da kažejo na nujnost povišanja davkov, če bi bile te zahteve sprejete. Jasno je, da je misljen pri tem minister Andreotti, ki je včeraj izdal poročilo, po katerem bi bila treba vsaj 60 milijard - ki pa pomenijo komaj tretjino tega, kar zahtevajo državni uslužbenci - kriti z novimi davčninami.

Značilno je, da nekadašnji Andreottijevega poročila niso objavili listi vladnih strank in niti nekatere informacijske službe. Očitno je, da skuša Andreotti pri vsej stvari napraviti nepričakovano, ki bi ga na drugi strani vladnih ministrstev, katerim pač nista najboljša prijatelja, odkar je prišla na dan Giuffrèjeva afera.

Vse to pa vsekakor ne pomeni, da niso lahko resnične vesti, ki se sestal mednarodni odbor državni namestnikov, ki je zavrnil vladno tezo za ureditev položaja te kategorije. Vlada namreč nudi državnim namestnikom komaj 1600 lir mesečnega povzračila. Odbor je tudi nastopil pri sedločnem krogu in osebam v vladi, ki hočejo napraviti v javnosti zahteve po povišanju plač, da se ne ponašajo s tem, da kažejo na nujnost povišanja davkov, če bi bile te zahteve sprejete. Jasno je, da je misljen pri tem minister Andreotti, ki je včeraj izdal poročilo, po katerem bi bila treba vsaj 60 milijard - ki pa pomenijo komaj tretjino tega, kar zahtevajo državni uslužbenci - kriti z novimi davčninami.

Hruščev v Minsku

MOSKVA, 3. - Predsednik sovjetske vlade Hruščev se je včeraj udeležil proslave 40. obletnice ustanovitve Sovjetske beloruske republike v Minsku. Na zasedanju vrhovnega sovjeta Beloruske republike je Hruščev izjavil: »Po let sovjetske kozične rakete pomeni, da smo mi prvi na svetu, ki smo začrtali pot z Zemlje na Luno. Dodal je, da ta nova sovjetska zmaga ponovno in najbolj prepričljivo dokazuje, da socialistični red pospešuje razvoj gospodarstva, znanstva, termologije in kulture. Nato je Hruščev dejal: »V 41 letih sovjetske vlade so narodi Sovjetske zveze naredili velikansko delo. Zgradili so socializem in ustvarili močno socialistično državo, ki je na drugem mestu v svetu v industrijski proizvodnji, na prvem mestu v gradnji medcelinskih raket, v pošiljanju umetnih satelitov okrog Zemlje in na mnogih drugih znanstvenih in tehničnih področjih.«

Raketa SZ nov planet

(Nadaljevanje z 2. strani)

žavi za dva tedna, tedaj pač nihče ne bo mislil, da gre le za dopust in odhiti. Končno nam leti čar ni za to najbolj primeren. V začetku se je še dokaj skromno in negotovo omenjala možnost, da bi se Mikojan sestal z Dullesom. Tudi danes se Mikojan sestal z Dullesom, medtem ko je Mikojan odhajal v ZDA, da bi lahko tam nastopil zelo pomembno. Koliko take domneve drži, je vprašanje zase, gotovo pa se je prestil SZ na področju vsemirskih izstrelkov zopet silno dvignil. Američani so si s svojimi ponovnimi poskusi zelo prizadevali, da bi prvi prišli v bližino Lune in jo fotografirali tudi od zadaj, toda namen se jim ni posrečil. Potem so zagrali v vesolje svoj Atlas ter se precej nevarno zavedli skoraj vse svetovne menje, da so res močno prekosili Sovjete s štirimi tonami tega Atlasa, medtem ko tehta III. sputnik le 1,3 tone. Zamolčali so namreč, da se njihova Atlas na tej lahki primerja šele s I. sputnikom (ima okrog 60 kg) in da je za III. sputnikom dolgo časa letela po vsejirju tudi njegova namenska raketa, katere teža ni usena znana, a je gotovo mnogo večja - to so Rusi poudarili - kot pa nosilna raketa, ki je dokaj skromnega Atlasa (štiri tone namreč tehta nosilna raketa s satelitom uved).

7 dni v svetu

Razlika je v tem, da se je pri III. sputniku nosilna raketa odklopila, medtem ko se pri Atlasu ni. In ko so hoteli Američani svetu dopovedati, da je med njimi in Rusi le še malo ali pa nič razlike glede uspehov pri izstreljevanju vsemirskih teles, pa je prišla velika vest, ob kateri si niti Eisenhower ni mogel kaj, da ne bi lepo čestital sovjetskimi znanstvenikom in tehnikom.

O pomenu rakete, ki je danes letela mimo Lune in bo postala nov planet, je laiku težko presojati. Toda že prvi komentarji tako sovjetskih kot drugih znanstvenikov po tem prvem velikem dopisku novega leta nas prepričujejo, da ni več daleč čas, ko bo človek - postavil svojo nogo na drugo nebesno telo, na Veneno, na Mars. Seneča se že tudi slišijo glasovi, da je treba postaviti Luno pod nadzorstvo OZN.

Italija

Potem ko je Fanfani rešil zadevo s Pretijevo ostavko, je bil lotil zahtev državnih uslužbencev. Na zadnji dan starega

Ruska raketa je letela mimo Lune in je postala nov planet Sonca

(Nadaljevanje s 1. strani)

no važna tako z astronomičnega kot vojaškega stališča. Članek nadaljuje, s trditvijo, da imajo Rusi najmočnejše motorje na vsem svetu, kar so nedavno priznali tudi nekateri ameriški tehničarji. Rusi so v zadnjem času delali poskuse z motorjem, ki lahko razvije odbojno silo 430 ton, kar je 2 in pol-krat več kot je odbojna sila vseh treh motorjev »Atlasa«. Bergeal dostavlja, da gradijo sedaj v Rusiji motor z odbojno silo 800 ton.

Med ameriški strokovnjaki je napravila težja zadnja stadija sovjetske rakete precejšnjo presenečenje. Tako je dejal dr. Henry Richter ml., da gre za »precejšnjo težo« ter je dostavljal, da bo izstrelitev sovjetske rakete, nekoliko strelizna Američane po uspehu z njihovim umetnim satelitom »Atlasom«. Ta satelit, je dejal ameriški znanstvenik, se, čeprav je zelo velik, v

MOSKVA, 4. - Moskovski radio javlja, da se bo raketa najbližja približala Luni ob 3.59 (po srednjeevropskem času) in bo tedaj oddaljena 7.500 km od Lune.

gleški tisk posveča mnogo prostora izstrelitvi sovjetske rakete, toda v komentarjih ne manjka tudi trditve - kakor tudi v ameriškem tisku - da so Sovjeti zaradi tega izstrelili prav sedaj to svojo raketo, ker potuje Mikojan v ZDA.

V Moskvi je zavladalo velikansko veselje, ko je radio sporočil vest o izstrelitvi rakete. Mnogo ljudi je izražalo svoje navdušenje s prepevanjem in plesanjem na Rdečem trgu vsi noč.

Na Kitajskem so za izstrelitev sovjetske rakete izvedli na precej primitivnem način. Ko so ljudje v Pekingu jutri prišli na ulice, so zagledali z roko napravljen plakate, z napisi: »Sovjetska vsemirska raketa se bo sprostila z mesečno deklico«. Po neki stari kitajski bajki živijo namreč na Luni neka prekrasna deklica.

Prof. Herman Oberth, znanstvenik, ki ga imajo za očeta moderne vede o raketnih izstrelkih in ki je še do nedavnega delal na tem področju v Ameriki (sedaj živi v Nemčiji), je pozval vlado ZDA, naj temeljito spremeni svoj program raketnih izstrelkov. Če hočejo Američani na tem področju doseči pravi uspeh, morajo zgraditi močnejše motorje. Poudaril je, da von Braun še dolgo to zahteva, Američani pa se zgubljajo v tem, da izdelujejo silno napredne aparate, ki pa nimajo dovolj moči. Rekel je tudi, da sovjetska raketa dokazuje, da je s tehničnega stališča sedaj odprta pot za izstrelitev take rakete, ki jo bo vodil človek.

Jugoslovani grade dok v Burmi

Po vestih iz Burme bo burmanska vlada zaupala jugoslovanskemu podjetju »Invest-Import« izgradnjo doka v burmanskem pristanišču Akjaba. Jugoslovanski strokovnjaki in inženirji, ki so pripravili načrt, so že več mesecev v Akjabi. Pričakuje se, da bo sporazum za izgradnjo doka uradno podpisan v februarju. Izgradnja doka, ki bo stala okrog milijon dolarjev, bo trajala eno leto.

Gospodarski sporazum med Indonezijo in SZ

DZAKARTA, 3. - Danes je bil v Džakarti podpisan gospodarski sporazum med Indonezijo in Sovjetsko zvezo, na osnovi katerega se Sovjetska zveza obvezuje dobaviti Indoneziji sredstva za izvedbo industrijskega in kmetijskega načrta. Dobave bodo v vrednosti 50 milijard lir. Predsednik indonezijske vlade je izjavil, da bodo s temi sredstvi zgradili eno metalurško tovarno, eno tovarno superfosfata in nekaj novih cest.

Pozitivni odmevi po obisku maršala Tita v Indoneziji

Samo Albanija in Bolgarija čutita potrebo, da v zvezi s tem obiskom blatita Jugoslavijo in njen ugled v svetu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 3. - Skupno indonezijsko-jugoslovansko sporočilo je naletelo na veliko pozornost, posebno v tisku izvenblokovskih držav, v številnih evropskih in izvenevropskih listih, ki s simpatijami spremljajo napore Jugoslavije in Indonezije in drugih izvenblokovskih držav za uveljavljanje politike aktivne koeksistence.

Britanska agencija Reuter je v svojih obširnih poročilih posebno poudarila tisti del skupnega sporočila, v katerem se Jugoslavija in Indonezija zavzemata za spoštovanje načel

listine Združenih narodov in načela manifesta azijsko-afrških držav v Bandungu. Francoska agencija AFP je posebno poudarila pripravnost Jugoslavije in Indonezije politiki miroljubne koeksistence, odločnosti obeh držav, da ostane izven blokov, in njenemu zavzetju za svoboden razvoj nacionalnih skupnosti v Aziji in Afriki. Agencija Associated Press je posebno poudarila zaskrbljenost Tita in Sukarna za sedanji politični položaj v svetu in njuno obsodbo metod hladne vojne, oboroževanja tekme in politike vmešavanja v notranje zadeve drugih. Sovjetska agencija TASS je v svojem poročilu ugotovila, da sta oba državnika posebno pozornost posvetila problemu razoroževanja in pozdravila korake, ki so v tej smeri bili storjeni v OZN in na konferenci strokovnjakov v Ženevi. Agencija navedla je navaja tisti del komunikacije, v katerem se obsoja kolonializem in navajajo poglavitne ugotovitve in sklepe izletov v Indonezijo, ki jih je vprašanje Berlina, zahvalno Gvineje in sprejema Kitajske v OZN.

Skupno jugoslovansko-indonezijsko sporočilo je naslo vidno mesto v indijskem tisku, ki ugotavlja, da se Jugoslavija in Indonezija odločno zavzemata za pravico vsakega naroda za svobodno neodvisnost, v japonskem tisku, v tisku Združenih arabskih republik, grškem, francoskem, poljskem, v tisku ZDA in drugih držav.

Beograjska »Politika« ugotavlja, da so vsi ljudje v svetu, ki jim je mir pri srcu, v jugoslovansko-indonezijskem sporočilu videli predvsem razne naprave, da se čim bolj uveljavi ideja aktivne koeksistence. Nihče, ne glede na svojo razpoloženje do Jugoslavije in Indonezije ni v potovanje predsednika Tita in v manifestaciji jugoslovansko-indonezijskega prijateljstva našel

B. B.